

סומך חייקין

טלפון 03 684 8000
פקס 03 684 8444
אינטרנט www.kpmg.co.il

מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 61006

1 בדצמבר 2004

א.ג.נ.,

הרינו מתכבדים להגיש בזאת ידיעון 216/2004. בידיעון מובאים היבטי מס להערכות לקראת תום שנת המס 2004, שינויים צפויים בחקיקה לקראת שנת המס 2005 וחידושים במיסוי הבינלאומי.

אנו מקווים כי הידיעון אשר מוצע לכם במתכונת חדשה ישמש בידיכם כלי עבודה מועיל.

אנו ממליצים כי בטרם תקבלו החלטה לפעולה בנוגע לנושאים המובאים בידיעון זה תקבלו ייעוץ מקצועי מקדים.

בברכה,

סומך חייקין

ידיעון זה נועד למסירת מידע בלבד ואין לראות בתוכנו מתן יעוץ או מתן חוות דעת.

216/04

תוכן העניינים

	א. היערכות לתום שנת המס	
	1. תשלום המס לשנת 2004	
1	1.1 כיצד להימנע מתשלום ריבית והפרשי הצמדה בגין חוב למס הכנסה	1
1	1.2 מקדמות בגין הוצאות עודפות	1
1	1.3 מקדמה בשל הכנסת חוץ	1
1	1.4 מנגנון דיווח מקוצר על הכנסות מחו"ל	1
2	1.5 מקדמה בגין רווח הון	2
	2. הגשת דוחות מס לשנת 2003	
	3. בחירת המסגרת הארגונית ומימון פעילותה	
2	3.1 שיקולים בבחירת המסגרת הארגונית	2
2	3.2 "חברה שקופה"	4
4	3.3 מבנה ההון בעסק	5
5	3.4 היבטי מע"מ בהנפקת שטר הון ומתן הלוואה	5
	4. חלוקת דיבידנד	
6	• חלוקת דיבידנד לחברה	6
6	• חלוקת דיבידנד מחברה מוחזקת לחברת האם	6
6	• לפני מכירת חברת האם	6
6	• הפחתת דיבידנד שחולק מהפסד במכירת מניות	6
6	• חלוקת דיבידנד ליחיד	6
8	• חלוקת דיבידנד במפעל מעורב	8
	5. הוראות חוק הדורשות התייחסות מיוחדת בעת	
	חישוב ההכנסה החייבת	
8	5.1 החלפת ציוד	8
8	• החלפת ציוד - רווח הון במכירת הנכס המוחלף	•
	• החלפת ציוד - הפסד הון במכירת הנכס המוחלף	•
9	5.2 הפסדים	9
	• הפסד עסקי - עקרונות הקיזוז	•
	• קיזוז הפסדים עסקיים או הוניים כנגד רווחי הון	•
	• הפסד מהשכרת בנין	•
	• הפסדים שנוצרו בעסק אחר	•
	• הפסד לצורך מס רווח במוסד כספי	•
	• הפסדים משנה קודמת במוסד כספי	•
	• הפסד מחו"ל בידי תושב ישראל	•
	• הפסדי הון מניירות ערך ומניירות ערך זרים	•

10	6. מיסוי שוק ההון	6.1
10	שיעורי המס שיחולו בשוק ההון	6.2
11	אופן קביעת עלות לנייר ערך שנרכש לפני 1.1.2003	6.3
12	אופן חישוב הרווח לעניין חוק התיאומים	6.4
12	הפסדים מניירות ערך סחירים - בידי נישום פרק ב' לחוק התיאומים	
12	7. עיתוי ההכרה בהכנסה ועיתוי תשלום ההוצאה	7.1
12	מבוא	7.2
12	חובות רעים ומסופקים - היבטי מס הכנסה	7.3
12	חובות אבודים - היבטי מס ערך מוסף	7.4
13	התחייבויות תלויות	7.5
13	מלאי עסקי	7.6
13	ניכויים וזיכויים המוכרים על בסיס מזומן	7.7
14	התרת הוצאה בעת תשלום לתושב חוץ	7.8
14	הגבלת הוצאות ששילמה חברה בשליטתם של עד חמישה בני אדם	7.9
14	דיווח על בסיס מזומן	7.10
14	דמי ניהול	
14	8. שינויי מבנה - מיזוגים, פיצולים והעברת נכסים	8.1
14	מועד המיזוג	8.2
15	הגשת בקשה לבית המשפט למתן צו הפחתת הון לקראת פיצול	8.3
15	מיזוג איגודי מקרקעין	
15	9. מיסוי בעלי שליטה	9.1
15	הלוואות לבעלי שליטה	9.2
15	פטור על הפרשי הצמדה לבעלי שליטה	9.3
17	הפקדות לקופות גמל לפיצויים, לקיצבה ולקרן השתלמות - בגין בעלי שליטה	
17	10. מפעלים מאושרים	10.1
17	מפעל מאושר - תקופת ההטבות ושיעורי המס	10.2
17	רכישת נכסים במפעל מאושר	10.3
17	קיזוז הפסדי עבר "במפעל מעורב"	10.4
17	שיעור השקעת חוץ	10.5
18	הכנסה מתמלוגים	10.6
18	הכנסות ריבית מכספי הנפקה בחו"ל	
18	11. חיסוי מס	11.1
18	הפקדות בקופות גמל - שכירים ועצמאים	•
18	ניכוי ממס לשכירים	•
19	ניכוי ממס לעצמאים	•
19	זיכוי ממס לשכירים ולעצמאים	11.2
19	תרומות למוסדות ציבור - זיכוי ממס	11.3
19	תרומות ביד עוסקים - היבטי החבות במע"מ	11.4
20	מחקר ופיתוח	11.5
20	השקעה בחיפושי נפט	11.6
20	סרטים	
21	12. ביטוח לאומי	12.1
21	תקנות פריסת שכר	12.2
21	פטור מדמי ביטוח לאומי בגין הכנסות משוק ההון ובגין הכנסות מסוימות משכר דירה	12.3
21	דמי ביטוח לאומי בגין תושב ישראל השוהה בחו"ל	

23	13. מניות ואופציות לעובדים
23	13.1 הקצאה באמצעות נאמן
23	• מסלול הכנסת עבודה
23	• מסלול רווח הון
23	13.2 הקצאה שלא באמצעות נאמן
23	• הקצאה של אופציות או של מניות
23	• הקצאה של אופציות לא סחירות
24	13.3 הקצאות שנעשו לפני 1 בינואר 2003

24	14. נושאים הדורשים הודעה לפקיד שומה
24	14.1 ספירת מלאי
24	14.2 תקנות דולריות וחוק תיאומים דולרי
25	14.3 הודעה על פי סעיף 101
25	14.4 הודעה על תחולת חוק התיאומים על חברה
26	14.5 הודעת נאמן לפי סעיף 102 לפקודה
26	• סעיף 102 קודם ליום 1.1.2003
26	• סעיף 102 לאחר יום 1.1.2003
27	14.6 הודעה על הגשת דוחות מאוחדים
27	14.7 הודעה על מיזוג לפי סעיף 103 לפקודה
27	14.8 הודעה על העברת נכסים לפי סעיף 104 לפקודה
27	14.9 הודעה על פיצול לפי סעיף 105 לפקודה
28	14.10 בקשה להיחשב כחברה משפחתית

15. הלוואות לעובדים, ספקים ובעלי שליטה - סעיף 3(ט) לפקודה

28

16. מס על הלוואות בריבית נמוכה- סעיף 3(י) לפקודה

28

17. שיעורי המס לשנים 2005-2007

28

ב. שינויים צפויים בחקיקה

29

הצעת חוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2005:

- 29 • מס הכנסה
- 30 • מס ערך מוסף, מס שכר ומס מעסיקים
- 30 • ביטוח לאומי
- 30 • עובדים זרים

30 הארכת החוק לעידוד השקעות הון והצעה לרפורמה בחוק

ג. מיסוי בינלאומי – עדכונים שוטפים

33

א. הערכות לתום שנת המס

1. תשלום המס לשנת 2004

1.1 כיצד להימנע מתשלום ריבית והפרשי הצמדה בגין חוב למס הכנסה

בכדי לא לשלם הפרשי ריבית והצמדה, מומלץ לערוך דוחות מס משוערים ולהשלים את הפער בין המקדמות ששולמו לבין חבות המס בפועל עד ה-31.1.2005.

נישום מחויב בריבית בשיעור 4% ובהפרשי הצמדה בגין חובו למס הכנסה. ריבית והפרשי הצמדה כאמור נצברים החל מתום שנת המס, ואינם מותרים בניכוי.

יחד עם זאת, נכללו בהוראות הפקודה הקלות כדלהלן:

- בגין סכום מס, שישולם בחודש הראשון שלאחר תום שנת המס, זכאי הנישום לפטור ממלוא הפרשי ההצמדה והריבית.
- בגין סכום מס, שישולם בחודש השני שלאחר תום שנת המס, זכאי הנישום לפטור ממחצית הפרשי ההצמדה והריבית.
- בגין סכום מס, שישולם בחודש השלישי שלאחר תום שנת המס, זכאי הנישום לפטור מרבץ הפרשי ההצמדה והריבית.

1.2 מקדמות בגין הוצאות עודפות

במידה ובמהלך שנת המס לא התבצע קיזוז של מלוא המקדמות בגין הוצאות עודפות, כנגד המקדמות השוטפות, יש לבצע את הקיזוז הנ"ל כנגד המקדמה השוטפת האחרונה.

בנוסף, בעריכת דוחות המס המשוערים, בייחוד במקרים בהם לא צפויה הכנסה חייבת בשנת המס 2004, רצוי לבדוק האם שולמו מספיק מקדמות על חשבון הוצאות עודפות. במידה ולא, יש לדווח ולשלם עד ליום 15 בינואר 2005.

אי תשלום מקדמות בגין הוצאות עודפות כאמור עלול לגרום חיוב בהפרשי ריבית והצמדה.

1.3 מקדמה בשל הכנסות חוץ

יחיד, שהיו לו "הכנסות חוץ", שהן חלק ממחזור העסקאות כמשמעותו בחוק מע"מ (למעט מכירות הוניות), אשר לא נוכה מהן מלוא המס במקור וחלו עליהן שיעורי מס מופחתים או שהיה לו רווח הון במכירת נייר ערך זר או במכירת נייר ערך של חברה תושבת ישראל הרשום בבורסה מחוץ לישראל, שלא נוכה ממנו מס במקור, חייב לשלם מקדמה שנתית עד ליום 30 באפריל 2005.

לתשלום המקדמה יצורף דוח שבו יפורט אופן חישוב המקדמה השנתית.

1.4 מנגנון דיווח מקוצר על הכנסות מחו"ל

במטרה לשמור על הזכאות לפטור מהגשת דוח שנתי של יחידים תושבי ישראל העומדים בתנאי תקנות הפטור מהגשת הדוח, אולם, מחויבים בהגשת הדוח היות ובידם הכנסות שמקורן מחוץ לישראל, נקבע בחוזר מס הכנסה 23/2004 מיום 20.8.2004 מנגנון "דיווח מקוצר".

יחידים החייבים בהגשת דוח, חברות וגופים אחרים לא יוכלו לדווח על הכנסותיהם מחו"ל באמצעות מנגנון הדיווח המקוצר.

את הדיווח ותשלום המס בגין ההכנסות מחו"ל יש לבצע אחת לשנה ב- 30 באפריל של שנת המס העוקבת.

בכדי לא לשלם הפרשי ריבית והצמדה, מומלץ לערוך דוחות מס משוערים ולהשלים את הפער בין המקדמות ששולמו לבין חבות המס בפועל עד ה-31.1.2005.

1.5 מקדמה בגין רווח הון

פקודת מס הכנסה קובעת כי יש לשלם מקדמה בשיעור של 25% מרווח ההון, בתוך 30 יום מיום המכירה. עם זאת, במידה והנישום סבור כי המס בגין רווח ההון הינו נמוך מסכום המקדמה האמורה, עליו להגיש לפקיד השומה דוח המפרט את חישוב רווח ההון והמס שיחול בגינו. דוח זה יוגש בתוך 30 יום גם במקרה בו הנישום מבקש לקזז את מלוא רווח ההון כנגד הפסדים, כך שלא תחול חובה לתשלום מקדמה כלשהי.

מזכיר כי המקדמה בגין מס רווח ההון אינה פוטרת מתשלום הפרשי הצמדה וריבית על כל יתרת המס החל מתום שלושים יום ממועד המכירה ועד לתשלום בפועל. מאידך, מקדמת מס רווח הון ששולמה ביתר תוחזר בתוספת הפרשי הצמדה וריבית, מיום תשלומה.

2. הגשת דוחות מס לשנת 2003

מוצע להגיש דוחות מס לשנת 2003, עד ליום 31 בדצמבר 2004. זאת מכיוון ששומה עצמית הופכת לשומה סופית בתוך 3 שנים מתום שנת המס שבה הוגש הדוח.

מוצע להגיש דוחות מס לשנת 2003 עד ליום 31 בדצמבר 2004. זאת מכיוון ששומה עצמית הופכת לשומה סופית בתוך 3 שנים מתום שנת המס שבה הוגש הדוח.

במידה והדוח לשנת 2003 יוגש לפני תום שנת 2004 הרי ש"השנה הקובעת" לעניין קביעת המקדמות לשנת 2005 תהיה שנת 2003 ולא 2002 ובכך עשוי להיות יתרון לנישומים שרווחיותם ירדה בשנת 2003 לעומת שנת 2002.

מנגד, לנישומים שרווחיותם גדלה, לא עשוי להיות יתרון בדחיית הגשת הדוח לשנת 2003 לתחילת 2005, שכן ממילא פקיד השומה צפוי להפעיל את סמכותו לביצוע הליך של הגדלת מקדמות, עקב הגידול ברווחיות שתוכח עם הגשת הדוח לשנת 2003 בתחילת שנת 2005.

3. בחירת המסגרת הארגונית ומימון פעילותה

בתום שנת המס ולקראת שנת המס החדשה, יש להידרש למספר סוגיות באשר למסגרת הארגונית של העסק. בין היתר, יש לבחון את צורת ההתאגדות אשר תביא למינימום את חבות המס של הנישום. כמו כן, יש לתכנן את מבנה ההון בעסק לשנה הבאה בהתחשב במגבלות הקבועות בפקודת מס הכנסה ובחוק התיאומים בשל אינפלציה.

3.1 שיקולים בבחירת המסגרת הארגונית

בחירה נכונה של המסגרת הארגונית עשויה לסייע בהפחתת נטל המס. בחירה כאמור, כרוכה בבדיקת מכלול רב של היבטים. להלן נעמוד על ההיבטים העיקריים אותם יש לשקול.

חברה	יחיד	
35% בשנת המס 2004, 34% בשנת המס 2005 (יופחת עד ל-30% בשנת המס 2007) על הכנסות החברה. 25% על דיבידנד ליחיד. נטל מס כולל 51.25% בשנת המס 2004. (יופחת עד לשנת 2007 ל- 47.5%).	מס פרוגרסיבי עד 49%.	שיעור המס על הכנסות שוטפות ועל רווח הון ריאלי שנצמח עד 31.12.2002 (להלן בידיעון זה - "המועד הקובע"¹):
מס בשיעור 25% בחברה, ובנוסף נטל מס של 25% על דיבידנד ליחיד. נטל מס כולל של 43.75%.	מס בשיעור 25%.	שיעור המס על רווח הון ריאלי שנצבר החל מהמועד הקובע:
נותרים בחברה וניתנים לקיזוז רק בשנים הבאות כנגד הכנסות החברה בלבד.	ניתן לקזז כנגד יתר הכנסות הנישום, בשנה השוטפת ולהעבירם לקיזוז בשנים הבאות.	הפסדים עסקיים:
אין זכאות לניכויים וזיכויים כאמור. ברם, ניתן לנצל ניכויים אלו על ידי חלוקת משכורות לבעלי המניות.	זכאי לשורה ארוכה של זיכויים וניכויים בהתאם למצבו הסוציאלי.	זיכויים וניכויים אישיים:
הכנסות חברה אינן חייבות בתשלום דמי ביטוח לאומי (לא ברור מעמדן של חברות שקופות ושל חברות בית).	יחיד חייב בתשלום דמי ביטוח לאומי ומס בריאות. החיוב יכול להגיע עד לשיעור של 15.42% בהתאם למעמדו של העובד (כעובד, כעצמאי, כמי שאינו עובד ואינו עצמאי). רווח הון אינו חייב בביטוח לאומי.	ביטוח לאומי:
זכאית כמעט לכל ההטבות הניתנות על פי חוקי העידוד.	אינו זכאי למרבית ההטבות שבחוקי העידוד.	קבלת הטבות על פי חוקי העידוד:
בעת מכירת מניות לא ניתן למכור מוניטין וליהנות משיעור מס מופחת. ניתן למכור מוניטין בעת מכירת עסקי החברה - בדרך כלל בסמוך לפירוקה.	ניתן במקרים מסוימים למכור מוניטין ולהתחייב במס בשיעור 25%.	מכירת המוניטין של העסק:

¹ שיעור המס לרווח ההון הריאלי ייקבע לפי "יחס תקופות": החלק היחסי ברווח ההון הריאלי השווה לתקופה שמיום הרכישה ועד למועד הקובע (1.1.2003) חלקי תקופת ההחזקה בנכס, יחויב במס בשיעור של 35% בחברה (לשנת 2004) ועד שיעור מס של 49% בידי יחיד. החלק היחסי של רווח ההון הריאלי, השווה לתקופה מהמועד הקובע ועד ליום מכירת הנכס חלקי תקופת ההחזקה בנכס, יחויב במס בשיעור של 25% (בידי יחיד ובידי חברה). על חלק רווח ההון בגובה הפחת המתואם יחול שיעור המס שחל על ההכנסה שממנה נוכה הפחת.

חברה	יחיד	הפרשה לפיצויי פיטורין:
ניתן לשלם פיצויי פיטורין לבעל שליטה אשר יהיו פטורים ממס בידו עד לתקרת הפטור (9,890 ש"ח לשנת עבודה או גובה משכורת אחרונה לשנת עבודה, לפי הנמוך ¹).	לא רשאי לשלם לעצמו פיצויי פיטורין.	
בדרך כלל נהנית מהגבלת אחריות	לא נהנה מהגבלת אחריות	הגבלת אחריות:
חייבת למנות רואה חשבון.	לא חייב למנות רואה חשבון.	חובת מינוי רואה חשבון:

3.2 "חברה שקופה"

חברה תחשב ל"חברה שקופה" בהתקיים כל התנאים הבאים:

- החברה אינה ציבורית ולא ניתן לשנותה לכזו, לפי תקנונה.

- מספר בעלי מניותיה אינו עולה על 50 (או יותר באישור הנציב).

- כל בעלי מניותיה הם יחידים תושבי ישראל.

- מניותיה הן מאותו סוג, למעט מניות הצבעה.

- הזכות לרווחי החברה מוקנית מכוח מניות בלבד, וזכותו של בעל המניות לרווחים זהה

לזכותו לנכסי החברה בעת פירוקה.

- החברה אינה "מוסד כספי".

על פי הדין שהיה קיים עד ליום 31.12.2002, בחברה שכל בעלי מניותיה הם בני משפחה אחת, ניתן היה לבקש כי תיחשב לחברה משפחתית. במידה והוגשה בקשה כאמור יוחסו הכנסותיה של החברה, והפסדיה לנישום המייצג, שהוא אחד מבעלי המניות בחברה.

עם התקנת תקנות בנוגע למעמדה של חברה שקופה (להלן - "תקנות חברה שקופה"), יתבטל מעמדה של חברה משפחתית ובמקביל, יקבע מעמד חדש של "חברה שקופה" כאשר התחולה היא ממועד התקנת תקנות חברה שקופה. נכון למועד כתיבת שורות אלו, טרם הותקנו תקנות חברה שקופה.

חברה משפחתית תהפוך לחברה שקופה ביום תחילתן של ההוראות לקיומה של החברה השקופה, אלא אם ביקשה מפקיד השומה, בתוך 60 ימים מהמועד האמור, שלא להיחשב כחברה שקופה, או אז תיחשב לחברה "רגילה" ובלבד שאם נתאגדה בישראל לאחר יום 1.1.2003 ונרשמה כחברה משפחתית, לא חלו בה שינויי מבנה כאמור בחלק ה-2 לפקודה ולא הועברו אליה נכסים כאמור באותו חלק.

ההוראות כוללות גם התייחסות למעבר מחברת בית לחברה שקופה, בשינויים מסוימים.

חברה תחשב ל"חברה שקופה" בהתקיים כל התנאים הבאים:

- החברה אינה ציבורית ולא ניתן לשנותה לכזו, לפי תקנונה.
- מספר בעלי מניותיה אינו עולה על 50 (או יותר באישור הנציב).²
- כל בעלי מניותיה הם יחידים תושבי ישראל.
- מניותיה הן מאותו סוג, למעט מניות הצבעה.
- הזכות לרווחי החברה מוקנית מכוח מניות בלבד, וזכותו של בעל המניות לרווחים זהה לזכותו לנכסי החברה בעת פירוקה.
- החברה אינה "מוסד כספי".
- החברה ביקשה להיחשב כחברה שקופה בהודעה עליה חתמו כל בעלי מניותיה, שנמסרה לפקיד השומה בתוך 60 ימים מיום התאגדותה.

הכנסתה החייבת של החברה השקופה, לצורך חישוב המס, שיעור המס, קיזוז הפסדים ופטורים ממס, תיחשב כהכנסתם או כהפסדיהם של בעלי מניותיה בהתאם לחלקם בזכויות לרווחי החברה (ולא תיוחס כולה לנישום המייצג כבעבר).

¹ בהצעת חוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2005 מוצע לבטל פטור זה לגבי החלק החל משנת 2005.

² ולענין זה ייראו בני זוג וילדיהם, יורשים של בעל מניות או רוכשים מבעל מניות במכירה שלא מרצון, כבעל מניות אחד.

הפסדי החברה השקופה יחשבו כהפסדיהם של בעלי מניותיה בהתאם לחלקם בזכויות לרווחי החברה.

סיווג הכנסה שיוחסה לבעל מניות יהיה בהתאם לסיווג ההכנסה למקור ההכנסה שממנו הופקה או נצמחה בידי החברה (לדוגמא: ריבית, עסק, שכר דירה, וכו').

הכנסה אשר יוחסה לבעל מניות תוכל להיחשב להכנסה מיגיעה אישית בידו, רק אם מילא תפקיד פעיל בחברה השקופה.

מבלי לפרט, נציין כי נקבעו כללים בנוגע לאופן ניצול הפסדי חברה משפחתית שהפכה בעקבות התיקון לחברה "שקופה" או לחברה "רגילה".

בעל המניות יהיה זכאי לחלקו היחסי במס החוץ ששילמה החברה השקופה. ניתן לגבות את המס על הכנסת החברה השקופה, לרבות המקדמות הן מהחברה והן מבעלי מניותיה בגובה המס החל על חלקם היחסי ברווחיה של החברה השקופה.

חלוקת הכנסתה החייבת והפטורה של החברה השקופה בפועל לבעלי המניות לא תחויב במס בידי בעלי מניותיה.

במכירת מניות החברה, יופחת מהתמורה לגבי המוכר (ומהמחיר המקורי לגבי הרוכש), סכום הרווחים שטרם חולקו בגין שנות ההטבה. עודף הפסדים על רווחים אשר יוחסו לבעל מניות, יפחית את המחיר המקורי של המניות (עד גובה המחיר המקורי המתואם).

חברה שקופה לא תהיה צד למיזוג או פיצול פטור ממס (לפי סעיף 103 ו- 105 לפקודה), אך תהיה רשאית להעביר נכסים בפטור ממס (לפי סעיף 104 לפקודה).

פירוק החברה השקופה והעברת נכסיה לבעלי המניות בה לא יחויבו במס, למעט תשלום מס רכישה בשיעור של 0.5% בגין נכסי מקרקעין, והכל בהתאם להוראות שיקבע שר האוצר בתקנות. טרם נקבעו הוראות כאמור.

3.3 מבנה ההון בעסק

בעת ההערכות לסוף שנה, מומלץ לתכנן את מבנה ההון לשנה הבאה. בפני בעל המניות בחברה עומדות מספר אפשרויות למימון עסקו. בין היתר, ניתן לממן את פעילות העסק בעזרת הלוואה, שטר הון והון מניות.

לבחירה בכל אחת מהאפשרויות הללו קיימות השלכות על אפשרות משיכת ההשקעה, על חישוב התוספת או הניכוי בשל אינפלציה בידי בעל העסק ובידי החברה, השלכות אפשריות לחיוב במע"מ בגין הפרשי הצמדה וריבית וכו'.

3.4 היבטי מע"מ בהנפקת שטר הון ומתן הלוואה

הלוואה מאת עוסק כנגד הנפקת שטר הון הינה עסקה של מתן אשראי, לעניין מע"מ, ויחולו עליה הכללים הרגילים לעניין מתן אשראי. אולם, אם מקבל האשראי הוא עוסק, ושטר ההון שהנפיק כנגד הלוואה שקיבל, נחשב אצלו כהון עצמי לעניין חוק התאומים - הלוואה זו לא תחשב כעסקת מתן אשראי החייבת במע"מ.

נדגיש כי על מקבל האשראי להיות עוסק, הרשאי לנכות את מס התשומות הכרוך בקבלת האשראי, כלומר שההלוואה שימשה אותו לעסקה חייבת במע"מ.

בעת ההערכות לסוף שנה, מומלץ לתכנן את מבנה ההון לשנה הבאה. בפני בעל המניות בחברה עומדות מספר אפשרויות למימון עסקו. בין היתר, ניתן לממן את פעילות העסק בעזרת הלוואה, שטר הון והון מניות.

4. חלוקת דיבידנד

סדר העדיפויות בהגדרת הכנסה ממנה מחולק דיבידנד

היות והפקודה או חוק החברות אינם קובעים את סדר חלוקת הדיבידנד, נראה כי הנישום רשאי להחליט על סדר חלוקת הדיבידנד לפי שיקוליו. יש לציין כי יש לקבל החלטה כדין על חלוקת דיבידנד בהתאם לדיני החברות.

היות והפקודה או חוק החברות אינם קובעים את סדר חלוקת הדיבידנד, נראה כי הנישום רשאי להחליט על סדר חלוקת הדיבידנד ועל מועד חלוקת הדיבידנד לפי שיקוליו. יש לציין כי יש לקבל החלטה כדין על חלוקת דיבידנד בהתאם לדיני החברות.

להלן סדר העדיפויות הרצוי, בדרך כלל:

בחלוקת דיבידנד לחברה

- א. דיבידנד מהכנסה רגילה שמקורה בישראל - הדיבידנד פטור ממס, בידי החברה המקבלת.
- ב. דיבידנד מהכנסה שמקורה במפעל מאושר במסלול מענקים שבחוק לעידוד השקעות הון - הדיבידנד יחויב בחברה המקבלת בשיעור מס של 15% בדרך של ניכוי מס במקור בעת החלוקה.
- ג. דיבידנד מהכנסה שמקורה במפעל מאושר במסלול חלופי שבחוק לעידוד השקעות הון (מסלול הטבות המס) - חלוקת הדיבידנד תגרום לחיוב מלא במס של ההכנסות אשר היו פטורות במפעל המאושר (מס חברות בשיעור של 10% עד 25% בהתאם לשיעור השקעת החוץ) בנוסף למס בשיעור של 15% בידי החברה המקבלת בדרך של ניכוי מס במקור בעת החלוקה.
- ד. דיבידנד מהכנסה שמקורה מחוץ לישראל - יחויב בידי החברה במס בשיעור של 25%. או לפי בקשת חברה המחזיקה ב- 25% או יותר מאמצעי השליטה יוטל מס חברות בשיעור 35% (בשנת 2004) על הדיבידנד המגולם וייתן זיכוי בגין מס ששולם בחו"ל.

חלוקת דיבידנד מחברה מוחזקת לחברה אם לפני מכירת חברת האם

מקום בו מתכננים למכור חברה כדאי להגדיל את הרווחים הראויים לחלוקה בידה מאחר ועל סכום הרווחים הראויים לחלוקה שנצברו החל מ- 1.1.2003 ועד ליום המכירה יחול מס בשיעור החל על משיכת דיבידנד, קרי, יחיד יחויב במס בשיעור של 25%, וחברה ישראלית תהיה פטורה ממס, בעוד שעל רווחים ראויים לחלוקה שנצברו ממועד רכישת המניה ועד ליום 31.12.2002 יחול חיוב מס בשיעור של 10% בלבד.

הגדלת רווחים ראויים לחלוקה תתאפשר ע"י חלוקת דיבידנד אליה בפועל מחברות המוחזקות על ידה.

מקום בו מתכננים למכור את חברת האם בשנת 2005 ניתן לשקול משיכת דיבידנד מחברת הבת לחברה האם כבר בשנת המס 2004. בדרך זו, ניתן להגדיל את הרווחים הראויים לחלוקה בידי בעלי המניות בחברה האם, דבר העשוי להביא לשיעורי מס מופחתים על חלק רווח ההון השווה לרווחים הראויים לחלוקה.

הוראה זו לא תחול במכירת מניה נסחרת וכן בידי מי שהוראות סעיף 6 לחוק התיאומים חלות עליו.

הפחתת דיבידנד שחולק מהפסד במכירת מניות

במידה ויווצר הפסד הון במכירת מניות חברה מוחזקת על ידי חברה אחרת, יופחתו מהפסד ההון, דיבידנדים שחולקו ב - 24 החודשים שקדמו למכירה עד לגובה סכום הפסד ההון בכפוף להגדרות שבחוק.

חלוקת דיבידנד ליחיד

- א. חלוקת דיבידנד מרווחי מפעל מאושר תחויב בידי היחיד במס בשיעור של 15%. חלוקת דיבידנד מתוך דיבידנד שהתקבל מחברה בעלת מפעל מאושר תזכה את החברה המחלקת דיבידנד במס בשיעור של 15% אותו שילמה בעת קבלת הדיבידנד.
- ב. חלוקת דיבידנד מרווחי מפעל מאושר במסלול המענקים תחויב בידי היחיד במס בשיעור של 15%.
- ג. חלוקת דיבידנד מהכנסה רגילה תחויב בידי היחיד בשיעור מס של 25%.
- ד. חלוקת דיבידנד מרווחי מפעל מאושר במסלול חלופי תחויב בידי היחיד במס בשיעור 15%. בעוד שהחלוקה תחייב את החברה במס חברות בשיעור של עד 25% בהתאם לשיעור המס שממנו הופטרה החברה

חלוקת דיבידנד במפעל מעורב

- כאשר מחולק דיבידנד מהכנסה של מפעל מעורב בו יש חלק מאושר במסלול מענקים וחלק שאינו מאושר, חלוקת דיבידנד מהחלק המאושר תחייב גם חלוקה מקבילה בהתאמה מהחלק הלא מאושר.
- לעומת זאת, חלוקת דיבידנד מהחלק הלא מאושר, במפעל מעורב לא תחייב חלוקה מקבילה מהחלק המאושר.

5. הוראות חוק הדורשות התייחסות מיוחדת בעת חישוב ההכנסה החייבת

5.1 החלפת ציוד

• החלפת ציוד - רווח הון במכירת הנכס המוחלף

כאשר נמכר נכס ונוצר רווח הון ניתן לדחות את תשלום המס החל על רווח הון זה.

כדי לדחות את תשלום המס על רווח הון יש לקיים את התנאים הבאים:

ניתן לדחות את תשלום המס על רווח הון ממכירת הנכס הישן כאשר:
- מדובר בנכס בר פחת אשר בבעלות הנישום;
- נרכש נכס אחר לחילוף נכס בר פחת;
- הרכישה של הנכס החדש התבצעה בתוך תקופה של 4 חודשים לפני המכירה ועד 12 חודשים לאחריה;
- הנכס החדש נרכש במחיר העולה על המחיר המופחת של הנכס הישן;

- מדובר בנכס בר פחת אשר בבעלות הנישום.

- נרכש נכס אחר לחילוף נכס בר פחת.

- הרכישה של הנכס החדש התבצעה בתוך תקופה של 4 חודשים לפני המכירה ועד 12 חודשים לאחריה.

- הנכס החדש נרכש במחיר העולה על המחיר המופחת של הנכס הישן.

דחיית המס נעשית בדרך של הקטנת עלות הנכס הנרכש, לעניין חישוב רווח הון ולעניין חישוב פחת. ניתן לדחות את תשלום המס בגין מלוא הרווח (כולל בגין רווח אינפלציוני), או בגין הרווח הריאלי בלבד.

ככלל רצוי לדחות את הרווח הריאלי בלבד, על מנת שלא להקטין את סכום הפחת לו זכאי הנישום, כנגד הקטנת תשלום מס בשיעור מופחת על רווח הון האינפלציוני.

רווח הון הנדחה שנצבר עד ל- 31.12.2002 ימוסה בעתיד בשיעורי המס המלאים שחלו לגבי אותו חלק מרווח הון, קרי, 35% לחברה¹ ומס שולי עד 49% ליחיד.

• החלפת ציוד - הפסד הון במכירת הנכס המוחלף

בעסק בו נוצר הפסד הון לגבי ציוד או מכונות שהוחלפו בחדשים, ניתן בתנאים מסוימים לתבוע את הפסד הון בניכוי מההכנסה החייבת של אותה שנה.

הסכום שיותר לניכוי כהוצאה פירותית הוא הנמוך מבין הפסד הון של הנכס שהוחלף או עלות הנכס שנרכש.

5.2 הפסדים

• הפסד עסקי - עקרונות קיזוז

בשנת המס השוטפת ניתן לקזז הפסד עסקי שוטף כנגד הכנסה מכל מקור.

בשנת המס השוטפת ניתן לקזז הפסד עסקי שוטף כנגד הכנסה מכל מקור. הפסדים עסקיים המועברים משנים קודמות ניתנים לקיזוז רק כנגד הכנסות מעסק או ממשלח יד, לרבות רווח הון או שבח בעסק או במשלח יד.

¹ ראה שיעורי המס לשנים 2005-2007 בסעיף 17 בידיעון זה.

• קיזוז הפסדים עסקיים או הוניים כנגד רווחי הון

רווח הון ניתן לקזז כנגד הפסד הון שוטף או מועבר, כאשר הנישום רשאי לקבוע את סדר קיזוז הפסדי ההון.

רווח הון ניתן לקיזוז גם כנגד הפסדים שוטפים מעסק. כמו כן, רווח הון בעסק ניתן לקיזוז גם כנגד הפסדים עסקיים משנים קודמות. ניתן שלא לקזז את סכום רווח ההון האינפלציוני החייב במס בשיעור של 10% בלבד, כנגד הפסדים עסקיים, שכן, בעוד שסכום אינפלציוני חייב ניתן לקיזוז מהפסדי הון ביחס של 3.5:1, הרי שבקיזוז מול הפסדים עסקיים יחס הקיזוז הוא 1:1. סכום אינפלציוני פטור לא יקוזז כנגד הפסדים.

הפסד עסקי ניתן לא לקזז כנגד רווח הון מניירות ערך על פי פרק ה'3 לפקודה או הכנסות מסוימות מריבית ודמי נכיון אם שיעור המס עליהם אינו עולה על 15%.

• הפסד מהשכרת בנין

הפסד שהיה לאדם מהשכרת בנין ניתן לקזז כנגד הכנסה מאותו בנין בשנים הבאות לרבות הכנסה ממכירת אותו הבנין.

• הפסדים שנוצרו בעסק אחר

ניתן לקזז הפסדים שנוצרו בפעילות אחת עם רווח שנוצר בפעילות אחרת בתנאי ששתי הפעילויות תחת מסגרת משפטית אחת, למרות שהפעילויות בעלות אופי שונה. כך למשל אין מניעה לקזז הפסד מיצור תעשייתי מרווח מעסק מסחרי כל עוד שני העסקים תחת מסגרת משפטית אחת.

ניתן לקזז הפסדים שנוצרו בפעילות אחת עם רווח שנוצר בפעילות אחרת כל עוד שתי הפעילויות תחת מסגרת משפטית אחת.

לא ניתן להעביר הפסדים כנגד רווחים בין שתי ישויות משפטיות שונות אלא אם החוק מאפשר זאת ובתנאים שנקבעו בחוק, כמו במקרים של חברות משפחתיות/שקופות (קיזוז בידי הנישום המייצג), שותפויות (ההפסד נחשב הפסדו של השותף), אגודות חקלאיות, או דוחות מס מאוחדים (אותם רשאיות להגיש רק חברות תעשייתיות, בהתאם לקיומם של קריטריונים שנקבעו בחוק לעידוד התעשייה).

נדגיש כי רכישת חברה בעלת הפסד תוך הזרמת עסקי הרוכש לתוכה, או העברת פעילות עסקית מחברה לחברה קשורה וכל זאת לצורך ניצול הפסדיה בלבד, עשויה להיחשב ע"י רשויות המס כעסקה מלאכותית ולהביא לסיווג שונה של העסקה לצורך מס, כפי שהודגש לאחרונה בפסיקה.¹

• הפסד לצורך מס רווח במוסד כספי

הפסד שוטף שנוצר למוסד כספי בחישוב הכנסתו למס רווח, ניתן לקיזוז כנגד השכר שבגינו שולם מס שכר. מס השכר ששולם על חלק השכר שקוזז, יוחזר למשלם.

הפסד שוטף שנוצר למוסד כספי בחישוב הכנסתו למס רווח, ניתן לקיזוז כנגד השכר שבגינו שולם מס שכר. מס השכר ששולם על חלק השכר שקוזז, יוחזר למשלם.

• הפסדים משנה קודמת במוסד כספי

מוסד כספי אינו רשאי לקזז הפסדים משנה קודמת כנגד הכנסתו החייבת לצורך מס רווח.

בהתאם לעמדת שלטונות המס במקרים בהם למוסד כספי יש הפסד לצורך מס הכנסה ורווח לצורך מס רווח, וכמו כן, יש לו ניכוי בשל אינפלציה שאינו ניתן לניצול באותה שנה, יותר לו, לצורך חישוב מס הרווח, לנכות את מרכיב הניכוי בשל אינפלציה עד למגבלת 70%. בשנים הבאות יתבצע חישוב ניכויים נפרד לצורך מס רווח ולצורך מס הכנסה.

¹ פסק דין יואב רובינשטיין, ע"א 3415/97.

• הפסד מחו"ל בידי תושב ישראל

הפסד ממקורות פסיביים בחו"ל (ריבית, הפרשי הצמדה, דיבידנד, דמי שכירות או תמלוגים שאינם הכנסה מעסק או ממשלח יד) יקוזז רק כנגד הכנסות פסיביות בחו"ל. יתרה שלא קוזזה תועבר לשנים הבאות ותקוזז כאמור.

ואולם, הפסד מדמי שכירות מהשכרת בנין שמקורו בפחת שלא נוכה יותר בקיזוז גם כנגד רווח הון במכירת אותו בנין.

הפסד מעסק או משלח יד בחו"ל יותר בקיזוז בסדר הבא: כנגד הכנסה חייבת לרבות רווח הון מחו"ל, הכנסה חייבת פסיבית מחו"ל. היתרה תועבר לשנים הבאות ותקוזז כנגד הכנסה מעסק או משלח יד בחו"ל, לרבות רווח הון בעסק או משלח יד בחו"ל.

הפסד מעסק בחו"ל שהשליטה בו וניהולו מופעלים בישראל, (להלן - "**עסק נשלט**") שלא ניתן לקיזוז בשנה בה נוצר ההפסד כאמור לעיל יקוזז, לפי בקשת הנישום, כנגד הכנסה חייבת שהופקה או שנצמחה בישראל באותה שנת מס, לרבות בשנים הבאות.

במידה וקוזז הפסד מעסק נשלט כנגד הכנסה בישראל, לא ינתן זיכוי בגין מיסי חוץ כנגד מיסי ישראל, בשנתיים שקדמו לשנת המס שבה קוזז ההפסד ובחמש השנים שלאחריה, בזו אחר זו, עד גובה ההפסד שקוזז כאמור.

הפסד הון בחו"ל יקוזז תחילה כנגד רווח הון מחוץ לישראל והיתרה כנגד רווח הון או כנגד שבח מקרקעין בישראל.

• הפסדי הון מניירות ערך ומניירות ערך זרים

לעניין קיזוז הפסדי הון שנובעים משוק ההון נקבע כי קיים "סל הפסדים" מניירות ערך ישראלים ו"סל הפסדים" מניירות ערך זרים, אשר לא ניתן לקזז ביניהם עד לשנת המס 2007. הפסד הון מניירות ערך זרים ניתן לקיזוז כנגד רווח הון ריאלי מניירות ערך זרים בלבד

החל משנת 2007, כל ניירות הערך יהיו "סל מיסוי אחד", משמע, יתאפשר קיזוז הדדי של ניירות ערך ישראלים, ניירות ערך זרים וכן ריבית ודיבידנד מניירות ערך כאמור.

ניתן לקזז בין הפסד לרווח מניירות ערך ישראלים, בדרך של "מס כנגד מס" גם אם מדובר בשיעורי מס שונים.

6. מיסוי שוק ההון

6.1 שיעורי המס שיחולו בשוק ההון

על רווח הון ריאלי ממכירת ניירות ערך (ובלבד שאין מדובר בניירות ערך זרים), מלווה קצר מועד או על רווח הון מעסקה עתידית, הנסחרים בבורסה, וכן על מלווה מדינה רק החל מ- 8.5.00 (בין אם הוא נסחר בבורסה ובין אם לאו) בידי יחיד, ובידי חברה שסעיף 6 לחוק התיאומים אינו חל עליה, יוטל מס בשיעור 15%, ובלבד שאין המדובר בהכנסה מעסק בידיהם ושאינן המדובר במכירה לקרוב.

על רווח הון נומינלי, ממכירת ניירות ערך או מלווה קצר מועד, ששיעור הנקוב אינו צמוד, בידי יחיד ובידי חברה שסעיף 6 לחוק התיאומים אינו חל עליה, יחול מס בשיעור 10%. ובלבד ושאיין המדובר בהכנסה מעסק בידיהם ושאיין המדובר במכירה לקרוב.

במידה ותידרשנה הוצאות מימון בניכוי, שיעור המס על רווח ההון הריאלי יהיה 25% בידי יחיד ו- 35% בידי חברה.

במידה והמכירה לקרוב ולענין עסקה עתידית במידה והעסקה בין קרובים, שיעור המס על רווח ההון הריאלי יהיה 25% בידי יחיד ובידי חברה שסעיף 6 לחוק התיאומים אינו חל עליה.

על רווח הון ממכירת אג"ח סחירים בבורסה שהונפקו לפני 8 במאי 2000, ומכירת מק"מ ונייר ערך מסחרי, יחול פטור ממס.

על רווח הון ממכירת אג"ח סחירים בבורסה שהונפקו החל מיום 8 במאי 2000, ומכירת מק"מ ונייר ערך מסחרי, יחול חיוב במס החל מיום 1 בינואר 2004.

על ריבית ריאלית שתשולם ליחידים, בגין אג"ח, תכנית חיסכון ופיקדון במוסד בנקאי, הצמודים למדד (או למט"ח), יוטל מס בשיעור של 15%.

על ריבית נומינלית שתשולם ליחידים, בגין אג"ח, מק"מ, תכנית חיסכון ופיקדון במוסד בנקאי, שאינם צמודים למדד או למט"ח, יוטל מס בשיעור של 10%.

ריבית על אג"ח שהונפקו החל מיום 8 במאי 2000, תחויב בשיעור מס של 15% או 10% בגין ריבית שתיצבר החל מ- 1.1.2003.

לגבי ריבית על אג"ח שהונפקו עד 8 במאי 2000 ועל ריבית שתשולם בגינם ימשיך לחול מס בשיעור 35% (למעט אג"ח מסוג גילון ושחר).

על דיבידנד מניירות ערך שאינם ניירות ערך זרים המשתלם ליחידים, בארץ ובחו"ל, יחול מס בשיעור של 25%.

על ריבית שתשולם לחברות, לרבות חברות שאינן נישומות לפי חוק התיאומים, לא יחולו שיעורי המס המופחתים, לגביהן יחול שיעור מס חברות רגיל של 35%.

במכירת ניירות ערך זרים יחול מס בשיעור 35% על רווח ההון, ועל הריבית. יצוין, כי בשנת 2004 מועטו מהגדרת ניירות ערך זרים תעודות סל על מדדים זרים הנסחרות בבורסה בתל אביב. כמו-כן, יצוין כי נייר ערך של חברה תושבת ישראל וכן נייר ערך דואלי הנסחר בחו"ל ובישראל, לא ייחשבו לנייר ערך זר.

דיבידנד מנייר ערך זר בידי חברה חייב במס בשיעור 25% (עם אפשרות למס בשיעור 35% עם זיכוי עקיף), דיבידנד המשתלם על נייר ערך זר עד תום שנת המס 2006 חייב במס בשיעור 35%¹ בידי יחיד.

על ניירות ערך זרים שיירכשו עד לתום שנת 2006 ימשיך לחול הדין הקיים, משמע, חיוב רווח ההון, הריבית והדיבידנד במס בשיעור של 35%.

6.2 אופן קביעת עלות לנייר ערך שנרכש לפני 1.1.2003

עלות הנייר שנרכש לפני 1.1.2003 תיקבע בהתאם לשווי בשלושת ימי המסחר שקדמו ליום 31.12.2002, ואולם, ניתן יהיה לדרוש כי תובא בחשבון העלות בפועל, כשהיא מתואמת ליום 31.12.2002, במידה והיא גבוהה מהשווי בשלושת ימי המסחר שקדמו ליום 31.12.2002.

הפסד שיווצר בגין התחשבות בעלות המקורית, כאמור, לא ניתן לקיזוז כנגד רווחים מניירות ערך אחרים.

¹ קיימת הצעת חוק לפיה שיעור המס על דיבידנד מנייר ערך זר יהיה 25% החל משנת המס 2005.

6.3 אופן חישוב הרווח לעניין חוק התיאומים:

להלן תמצית הוראות סעיף 6 לחוק התיאומים:

מועד החבות במס	מועד המימוש בפועל (בערכי תום שנת המכירה)
מוסדות כספיים	הפסד ריאלי מניירות ערך ייחשב כהפסד מעסק רק בידי מוסד כספי שההכנסה ממכירת ניירות הערך הייתה בידו הכנסה מעסק, אילולא סעיף 6 לחוק התיאומים.
יחידה בקרן נאמנות פטורה או בקרן נאמנות מעורבת שלא נמכרה עד תום שנת המס	יחידה כאמור שלא נמכרה עד תום שנה, תיחשב כנמכרת (רעיונית) ביום האחרון של שנת המס השניה שלאחר שנת המס בה נרכשה. לגבי מוסד כספי - היום האחרון של שנת המס בה נרכשה היחידה.

6.4 הפסדים מניירות ערך סחירים - בידי נישום פרק ב' לחוק התיאומים

במידה ועל הנישום חלות הוראות פרק ב' לחוק התיאומים ובמידה והיו לו במהלך שנת המס רווחים מניירות ערך, הרי שיש לשקול אפשרות למימוש ניירות ערך שמכירתם צפויה ליצור הפסד ריאלי. מימוש ניירות ערך כאמור תביא למימוש ההפסד לצורכי מס, ותאפשר ניצול של ההפסד כנגד הרווחים מניירות ערך.

במידה והתוצאה הכוללת של מימושי ניירות ערך תביא להפסד ריאלי מניירות ערך, הרי שהפסד זה לא יותר לקיזוז כנגד מקורות הכנסה אחרים וניצול ההפסד הנ"ל ידחה עד לקיומו של רווח מניירות ערך בעתיד, למעט אם מדובר במוסד כספי שזו הכנסה מעסק בידי אלמלא סעיף 6 לחוק התיאומים, שאז יותר לקיזוז כהפסד מעסק.

7. עיתוי ההכרה בהכנסה ועיתוי תשלום הוצאה

7.1 מבוא

קיימת שורה ארוכה של הוצאות והכנסות הדורשות התייחסות לפני תום שנת המס וזאת בכדי להבטיח את ניכויין בשנת המס הנוכחית.

בעזרת תכנון נכון לפני תום שנת המס, יכול הנישום לבצע "הסטה" (shifting) של רווחים משנת המס הנוכחית לשנת המס הבאה. כלל ידוע הוא ש"מס נדחה הוא מס נחסף". כפועל יוצא, קיימת חשיבות רבה לתכנון עיתוי ההכרה בהכנסה.

בנוסף, קיימת שורה ארוכה של הוצאות והכנסות הדורשות התייחסות לפני תום שנת המס וזאת בכדי להבטיח את ניכויין בשנת המס הנוכחית.

להלן מספר הוצאות והכנסות כאמור.

7.2 חובות רעים ומסופקים - היבטי מס הכנסה

חובות אבודים יוכרו כהוצאה בשנת המס רק אם הוכח להנחת דעתו של פקיד השומה כי נעשו כל המאמצים לגבייתם. מומלץ להיערך ולפעול להוכחת פעולת גביית החובות עד תום שנת המס, ולמיצוי כל ההליכים. לעיתים מומלץ לשקול אפשרות לגביה חלקית של חוב על מנת ליהנות מיתרת החוב שלא נגבתה כהוצאה. גם כאן יש צורך בשכנוע פקיד השומה, כי נעשו לפני הסכם הגביה החלקית מלוא המאמצים לגביית החוב במלואו.

7.3 חובות אבודים - היבטי מס ערך מוסף

בעבר, שלטונות מע"מ סרבו להכיר בחוב אבוד לעניין מע"מ, אולם, בעקבות פסיקת בית המשפט העליון נקבעו תנאים שונים ומבחינים שבהתקיימם יסכימו שלטונות מע"מ להכיר בחוב כחוב אבוד בתקופה הנוכחית.

חוב אבוד לעניין מע"מ עשוי להיווצר, לדוגמא, במצב בו נישום מוכר סחורה או נותן שירות באשראי, כך שמועד הדיווח והתשלום למע"מ קדם למועד פירעון החוב מהלקוח. במידה והסתבר, בדיעבד, כי אין אפשרות לגביית החוב מהלקוח

הרי שייווצר מצב בו שולם מע"מ עסקאות בשל עסקה שתמורתה לא התקבלה מהלקוח.

בעבר, שלטונות מע"מ סרבו להכיר בחוב אבוד לעניין מע"מ, אולם, בעקבות פסיקת בית המשפט העליון נקבעו תנאים ומבחנים שונים שבהתקיימם יסכימו שלטונות מע"מ להכיר בחוב אבוד לעניין מע"מ, כדלקמן:

- בוצעה עסקה.
- הוצאה חשבונית.
- מס העסקאות בגין החשבונית שולם.
- המוכר או נותן השירות לא קיבל את התמורה.
- החוב הפך ל"חוב אבוד".

7.4 התחייבויות תלויות

על מנת שיהיה ניתן לנכות הפרשה חשבונית לחוב תלוי כהוצאה, יש לוודא כי אמנם מדובר בחוב תלוי אשר מתייחס לשנת המס בה הוא נדרש.

עיקר התנאים להכרה בחוב תלוי כפי שניתנו בפסיקה הם:

- הסכום ניתן לאמידה.
- קרוב לודאי שיהפוך בעתיד לחוב מוחלט.
- מדובר בחוב תלוי כלפי צד ג'.

7.5 מלאי עסקי

לעיתים ישנן מחלוקות עם פקידי השומה על שווים של פריטי מלאי המוגדרים כ"מלאי מת" או פריטי מלאי שערך השוק שלהם נמוך מהעלות. על כן, מומלץ בסוף השנה "להיפטר" מן המלאי על ידי עריכת מבצעי מכירות וחיסול לפריטים שערכם ירד מהותית. יתכן שמבצעי מכירות אלה יעזרו לשכנע את פקיד השומה בדבר ערכם של אותם פריטים אם וכאשר תתעורר מחלוקת לגבי הערכת מלאי זה.

בנוסף, מכירות מלאי בין חברתיות שלא מומשו על ידי החברה הרוכשת, יוצרות חבות מס בחברה המוכרת, אך אינן מקבלות ביטוי כהוצאה בחברה הרוכשת. לכן, מומלץ להקטין מכירות כאלה למינימום הנדרש. במקרים בהם ניתן, יש לשקול מכירות במשגור.

7.6 ניכויים וזיכויים המוכרים על בסיס מזומן

ההוצאות המנויות להלן יותרו בניכוי על בסיס מזומן בלבד אף אם החברה רשאית לדווח על בסיס מצטבר. על כן, מוטב לשלם הוצאות כאמור עד 31.12.2004.

ההוצאות המנויות להלן יותרו בניכוי על בסיס מזומן בלבד אף אם החברה רשאית לדווח על בסיס מצטבר. על כן, מוטב לשלם הוצאות כאמור עד 31.12.2004.

הוצאות סוציאליות - מענק פרישה, דמי חופשה, דמי הבראה, דמי חגים, דמי מחלה והוצאות אחרות כיוצא באלה מותרים לניכוי רק בשנת המס בה שולמו לזכאי או לקופת גמל ולא יותרו בשלב רישום ההפרשות החשבוניות בגינם.

קופות גמל - כל התשלומים הסוציאליים המופקדים בקופות הגמל, חייבים להתבצע באופן סדיר עד סוף דצמבר. תשלומים ששולמו לקופת גמל בגין החודש האחרון של שנת המס יראו כאילו שולמו בשנה השוטפת אם שולמו תוך חודש מתום שנת המס.

אם לתום שנת המס 2004 קיים עודף יעודה בקופה מרכזית לפיצויים העולה על 10% מההתחייבות לפיצויים, לא יוכרו הפקדות ליעודה, שיעשו בשנת 2005.

7.7 התרת הוצאה בעת תשלום לתושב חוץ

הוצאה שהיא הכנסה חייבת בישראל אצל מקבלה שהוא תושב חוץ, תותר בניכוי רק אם שולמה במהלך שנת המס או שנוכה ממנה מס במקור בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מתום שנת המס.

הוצאה שהיא הכנסה חייבת בישראל אצל מקבלה שהוא תושב חוץ, תותר בניכוי רק אם שולמה במהלך שנת המס או שנוכה ממנה מס במקור תוך 3 חודשים מתום שנת המס והועבר לפקיד השומה תוך 7 ימים מיום הניכוי בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מתום שנת המס.

קיימים תשלומים לתושב חוץ שאינם נחשבים להכנסה חייבת בישראל בשל העובדה שהופקו ונצמחו מחוץ לישראל ולכן העברתם אינה חייבת בניכוי מס במקור. לדוגמה, דמי ניהול ויעוץ שנתן תושב חוץ כאשר העבודה לא בוצעה בישראל. הוא הדין לגבי תשלומים לתושב חוץ הפטורים ממס בישראל על פי הוראות הפקודה דוגמת הפרשי שער על הלוואה שנתן תושב החוץ וכד'.

7.8 הגבלת הוצאות ששילמה חברה בשליטתם של עד חמישה בני אדם

הוצאות ששילמה חברה בשליטתם של עד חמישה בני אדם, לבעל שליטה בה יותר בניכוי רק אם שולמו בפועל באותה שנת מס, או לחלופין, אם נכללו בהכנסתו השנתית של בעל השליטה לאותה שנת מס ונוכה בגינם מס במקור תוך 3 חודשים מתום שנת המס, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מתום שנת המס.

7.9 דיווח על בסיס מזומן

לגישת נציבות מס הכנסה לא יתכן מעבר מדיווח על בסיס צבירה לדיווח על בסיס מזומן בדוח ההתאמה למס של חברות פרטיות החל משנת המס 2004.

בעקבות שני פסקי דין שפורסמו בעבר בנושא שיטת הדיווח, פרסמה נציבות מס הכנסה חוזר לפיו הדיווח בדוח ההתאמה לצורך מס יהא בהתאם לכללי הדיווח החשבונאיים החלים על הנישום ולא יתאפשר לנישום המדווח על בסיס מצטבר לשנות את בסיס הדיווח לצורך מס לבסיס מזומן. תחולת החוזר היא על דוחות המוגשים ע"י חברות פרטיות משנת המס 2004 ואילך (לגבי חברות ציבוריות משנת המס 2003), אולם קיים ספק אם הוראת הביצוע שאין לה תוקף משפטי מחייב, יכולה לעמוד בסתירה לפרקטיקה המקובלת מזה זמן רב. נישום שמדווח על בסיס מזומן - רצוי שיקדים תשלומים המהווים הוצאות בייצור הכנסתו עד 31 בדצמבר 2004. נדגיש כי עמדת מס הכנסה הינה כי הוצאות מראש, גם אצל מדווח על בסיס מזומן, יוכרו בהקבלה לשנה אליה מתייחסת ההוצאה (ולא על בסיס מזומן).

7.10 דמי ניהול

על מנת שדמי ניהול יוכרו כהוצאה לצורך מס ולשם הקטנת הסיכון לכך שרשויות המס יטענו כי מדובר בעסקה מלאכותית, יש לוודא כי מתקיימים העקרונות הבאים עליהם עמדה הפסיקה:

- עריכת הסכם מראש ובכתב בין הצדדים הקובע את החובה לתשלום דמי ניהול ואת שיעורם.
- תשלום דמי הניהול יעשה רק תמורת שירותי ניהול שניתנו בפועל.
- אין להתיר ניכוי הוצאות בסכום העולה על הדרוש לצורכי ייצור ההכנסה.

8. שינויי מבנה - מיזוגים, פיצולים והעברת נכסים

8.1 מועד המיזוג

מועד המיזוג לצרכי מס יקבע בהתאם לסוג המיזוג:

- מיזוג סטטוטורי על פי צו מיזוג - מועד המיזוג יהא תום שנת המס בה ניתן צו המיזוג או תום השנה שקדמה למתן צו המיזוג. בכל מקרה, מועד המיזוג לא יהא לפני מועד הבקשה לצו המיזוג.

- מיזוג ללא צו מיזוג - מועד המיזוג הוא תום שנת המס בה חל המיזוג לפי חוק החברות. יש לוודא כי החברות המבקשות להתמזג תקיימנה אסיפה כללית של בעלי המניות קודם למועד המיזוג.

בהתאם לחוזר מס הכנסה יתאפשר בהתקיים מספר תנאים, מיזוג גם בתום כל אחד משלושת הרבעונים הראשונים בשנה.

8.2 הגשת בקשה לבית המשפט למתן צו הפחתת הון לקראת פיצול

בהנחה שהפיצול גורם להפחתת הון, יש להגיש לבית-משפט בקשה למתן צו הפחתת הון. מועד הפיצול יהא בתום שנת המס, ובלבד שניתן אישור הנציב. בדומה למיזוג, גם פיצול יכול שיתבצע בתום כל אחד משלושת הרבעונים הראשונים בשנה בהתקיים תנאים מסויימים.

8.3 מיזוג איגודי מקרקעין

הנציב רשאי לאשר מיזוג בין חברות שכולן או חלקן איגודי מקרקעין.

כמו כן אדם יכול להעביר נכס לאיגוד מקרקעין תמורת קבלת זכויות באיגוד, מבלי שהדבר יחשב כאירוע חייב במס, מלבד מס רכישה בשיעור 0.5% (בהתקיים התנאים המפורטים בסעיף 104א(א) לפקודה).

בנוסף, במידה והועבר נכס לחברה שהינה איגוד מקרקעין או שהפכה לאיגוד מקרקעין לאחר העברת הנכס, לא תחויב ההעברה במס, ובלבד שהועברו מלוא זכויותיו של המעביר בנכס, ואם הנכס המועבר הוא קרקע, הושלמה בניית בנין על אותה קרקע בתוך 4 שנים ממועד ההעברה, ובהתאם לתנאים שיקבע הנציב.

לעניין פיצול - במידה והייתה החברה החדשה או החברה המתפצלת איגוד מקרקעין, והועברה קרקע לחברה החדשה - יינתן הפטור ממס רק אם הושלמה בניית בנין על אותה קרקע שהועברה בתוך 4 שנים ממועד הפיצול, בהתאם לתנאים שיקבע הנציב.

9. מיסוי בעלי שליטה

9.1 הלוואות לבעלי שליטה

בעת מתן הלוואה לבעל שליטה (בעל זכויות בשיעור של 5% מהזכויות בחברה או זכות למנות מנהל), יחויב בעל השליטה במס על ריבית רעיונית, בגין הפרש שבין שיעור עליית המדד בתוספת 4% לבין הריבית שנקבעה בהלוואה. כמו כן, על החברה להנפיק חשבונית מס ולדווח לשלטונות מע"מ על מע"מ עסקאות, בגין הכנסות מימון שנקבעו לעניין סעיף 3(ט) או בסכום הריבית בפועל, לפי הגבוה.

בנוגע למשיכות בעלי שליטה - במצבים בהם סכומי המשיכות הלכו וגדלו מדי שנה ללא הוכחת יכולת החזר מצד בעלי שליטה, נקבע בעבר בפסיקה כי יש לראות במשיכת בעלי שליטה משום משיכת משכורת מהחברה ולחייבה במס בהתאם.

9.2 פטור על הפרשי הצמדה לבעלי שליטה

יחיד שהוא בעל שליטה בחברה (בעל זכויות בשיעור של 5% מהזכויות בחברה או זכות למנות מנהל) אשר נתן לחברה הלוואה, יהיה פטור ממס בגין הפרשי הצמדה שנצברו על יתרת הזכות שנתן לחברה.

בחישוב הלוואה לא יובאו בחשבון יתרות בעל שליטה הנובעות מהיותו לקוח או ספק של החברה, במהלך העסקים הרגיל.

הפטור הותנה בתשלום מס לגבי יתרת חובה בחשבונו של בעל השליטה ובכך שתשלומים או זקיפות של הפרשי הצמדה לא נעשו לפני תום שנת המס.

9.3 הפקדות לקופות גמל לפיצויים, לקיצבה ולקרן השתלמות - בגין בעלי שליטה

הפקודה מגבילה את סכומי ההפקדות בקופות גמל אשר יותרו כהוצאה בחברה, בשל זכויות סוציאליות של בעלי שליטה בה.

התקרה השנתית להפקדות מוכרות בגין פיצויים וקיצבה - 9,890 ש"ח. מוצע לשקול הפרשה של הסכום הנ"ל בגין קיצבה בלבד. זאת מכיוון שתשלום מרכיב הפיצויים ישירות לבעל השליטה, בעת פרישתו מהחברה, יוכר במלואו כהוצאה לחברה (וזאת גם אם תשלום הפיצויים יהיה מעבר לתקרה האמורה). כיוון שכך, מומלץ לעשות שימוש בתקרה האמורה על מנת להפקיד בגין קיצבה בלבד.

התקרה השנתית להפקדות מוכרות בגין קרן השתלמות- הפרשות בגובה של 4.5% ממשכורת שנתית שאינה עולה על 188,544 ש"ח. משמע תקרת הפקדות שנתית בסכום של 8,484 ש"ח. נציין כי ניכוי ההוצאה בחברה מותנה בתשלום מקביל של בעל השליטה בשיעור של שליש לפחות (1.5%).

מוצע לשקול הפרשה של 7.5% ממשכורת שנתית של 188,544 ש"ח, זאת על אף שסכום ההפרש לא יוכר כהוצאה בחברה. הפקדה זו, שלא תוכר כהוצאה בחברה, תביא לחיוב החברה במס בשיעור של 35%, אולם, בעל השליטה יהנה מפטור ממש בגין מלוא הסכום. משמעות הדברים הינה משיכת כסף מהחברה בשיעור מס כולל של 35% (בעוד שבעת משיכת דיבידנד או משכורת יחול שיעור מס כולל של 51.25% או 35%-ו-49%, בהתאמה).

ריבית ורווחים שיצמחו מהפקדות לקופות גמל לתגמולים ולקרנות השתלמות שנעשו עד ליום 31.12.2002, יהיו פטורים ממס.

על ריבית ורווחים שיצמחו מהפקדות לקופות גמל לתגמולים שנעשו לאחר 1.1.2003, יחול מס בשיעור 15%. עם זאת, על ריבית ורווחים שנצברו על הפקדות עד לסך של 19,200 ש"ח לשנה יחול פטור ממס, וזאת בתנאי שתקופת החיסכון בקופת הגמל לא פחתה מ- 15 שנה או שהחסכונות נמשכו מהקופה לאחר שהיחיד הגיע לגיל פרישה או בפטירה של היחיד.

על ריבית ורווחים שקיבל יחיד מקרן השתלמות, שנצברו על הפקדות שנעשו לאחר 1.1.2003, יחול חיוב במס בשיעור של 15%. על הפקדות מעביד עד גובה הסכום או השיעור שבשנת ההפקדה לקרן לא רואים אותו כהכנסת עבודה (משמע עד 15,712 ש"ח לשנה), יחול פטור ממס. על הפקדות העובד יחול פטור ממס בשיעור של שליש מהסכום ששילם המעביד, בגין השיעור הקבוע בפקודה (משמע עד 5,237 ש"ח לשנה).

לגבי הפקדות עצמאי לקרן השתלמות יחול פטור במס על סכומים שמקורם בהפקדה מוטבת (14,760 ש"ח בשנת 2004) לרבות הפרשי הצמדה, ריבית ורווחים שמקורם בהפקדה המוטבת.

תכנית לביטוח חיים - אם התוכנית אושרה כקופת גמל - יהיה דינה כדין קופת גמל. אם התוכנית לא אושרה כקופת גמל - דין מרכיב החסכון בתכנית, יהיה כדין תכנית חסכון.

10. מפעלים מאושרים

10.1 מפעל מאושר - תקופת ההטבות ושיעורי המס

מפעל מאושר במסלול מענקים על פי חוק עידוד השקעות הון¹, יהיה זכאי להטבות מס ושיעורי מס מופחתים (עד שיעור של 25%) בגין הכנסתו החייבת המיוחסת למפעל המאושר לתקופה של שבע שנים, בתנאים מסוימים. מפעל מאושר במסלול החלופי יהיה זכאי לפטור ממס על הרווחים הבלתי מחולקים של המפעל המאושר לתקופה של שנתיים עד עשר שנים, בהתאם למיקום המפעל ולשיעור השקעת החוץ.

תקופת ההטבות בה ניתנות הקלות המס למפעל מאושר מתחילה בשנה הראשונה בה היתה למפעל המאושר הכנסה חייבת. מכאן, שיש לתכנן את מהלכיו העסקיים של המפעל בהתאם.

מפעל מאושר במסלול מענקים על פי חוק עידוד השקעות הון, יהיה זכאי להטבות מס ושיעורי מס מופחתים (עד שיעור של 25%) בגין הכנסתו החייבת המיוחסת למפעל המאושר לתקופה של שבע שנים, בתנאים מסוימים. מפעל מאושר במסלול החלופי יהיה זכאי לפטור ממס על הרווחים הבלתי מחולקים של המפעל המאושר לתקופה של שנתיים עד עשר שנים, בהתאם למיקום המפעל

10.2 רכישת נכסים במפעל מאושר

לעיתים קרובות רוכשת החברה נכסים נוספים למפעלה ואינה מבקשת להכיר בהשקעה זו כתוספת לתוכנית מאושרת או לחילופין, מבקשת את ניטרולם. במקרים אלה יהפוך המפעל המאושר ל"מפעל מעורב", ועל כן יש להקפיד על ביצוע פנייה למרכז ההשקעות במקרים המתאימים, לקבלת ניטרול, הרחבה, או, תוספת.

אי נטרול נכסים ישלול הטבות לחברה.

10.3 קיזוז הפסדי עבר ב"מפעל מעורב"

בפסיקה בבית המשפט העליון נקבע כי יש להבחין בין שני מצבים במקרה בו נדרשים לקזז הפסדי עבר במפעל מעורב.

1. הפסדים מן העבר, שנוצרו בטרם קיבל המפעל כתב אישור - ניתן לקזזם מן הפעילות הרגילה בלבד, אשר קדמה למפעל המעורב.
2. הפסדים מן העבר, שנוצרו לאחר שקיבל המפעל כתב אישור, יש לייחסם לכלל פעילות המפעל המעורב בהתאם לשיטת הייחוס הקבועה בסעיף 74 לחוק העידוד.

יצוין כי קביעה זו בפסיקה שונה מקביעת המחוקק בחוק התיאומים לפיה ינכה הנישום ניכוי בשל אינפלציה מהכנסות חייבות שלגביהן שיעורי מס שונה לפי הסדר החל מההכנסה לגביה נקבע שיעור המס הגבוה ביותר.

10.4 שיעור השקעת חוץ

חברה ששיעור השקעת החוץ בה עולה על 25% זכאית להטבות מס לתקופת הטבות של עשר שנים. שיעור השקעת חוץ בשנת מס הוא השיעור שלא היה נמוך ממנו במשך השנה. בשל התלות של היקף ההטבות בשיעור השקעת החוץ, ישנה כדאיות לביצוע הגדלת שיעור השקעת החוץ קודם לתחילתה של שנת המס. נציין, כי השקעה כאמור צריך שתעשה ע"י הנפקת מניות, שתמורתה תשתלם במטבע חוץ ולא בדרך של רכישת מניות קיימות ממשקיע אחר בחברה.

שיעורי המס למפעל בהשקעת חוץ נקבעים בהתאם לשיעור החזקת החוץ והם:

<u>שיעור המס</u>	<u>שיעור השקעת חוץ</u>
10%	מעל 90%
15%	90% - 74%
20%	עד 49% פחות מ-74%
25%	עד 25% פחות מ-49%
25%	עד 25%

¹ תוקף החוק הוארך עד ליום 31.12.2004 מתוך כוונה להביא לשינוי מהותי בהוראות החוק עד למועד האמור (ראה גם סעיף 18 בדיעוון).

בדומה לחברה בהשקעה מקומית, גם בחברה בהשקעת חוץ יחול חיוב במס בידי בעלי המניות, בשיעור של 15%, כאילו חולקה ההכנסה הנ"ל כדיבדנד לבעלי המניות תושבי החוץ. הנציב רשאי לדחות את תשלום המס בשיעור 15%, כל עוד מוכח כי ההכנסה הושארה בישראל והיא משמשת בעסקי החברה בישראל.

10.5 הכנסה מתמלוגים

יראו כהכנסה שהושגה ממפעל מאושר גם הכנסה ממתן זכות שימוש בידע שפותח במפעל, הכנסה מתמלוגים והכנסה משירות נלווה לזכות השימוש בידע או לתמלוגים, ובלבד שמקורם במהלך עסקיו הרגיל של המפעל המאושר.

10.6 הכנסות ריבית מכספי הנפקה בחו"ל

הכנסה מריבית בשנות המס 2003 עד 2005 של חברה בעלת מפעל מאושר, ששולמה על כספים שגייסה מחוץ לישראל באמצעות הנפקה לציבור תיחשב כהכנסתה מהמפעל המאושר. הפרשי השער בגין אותם כספים לא יחשבו לחלק מהכנסות המפעל המאושר ויש לבחון האם זכאים לפטור בהתאם לתקנות מס הכנסה. האמור לעיל כפוף לתנאים הבאים:

- הנישום הינו חברה בעלת מפעל מאושר.
- בעת ההנפקה היה לחברה כתב אישור תקף ממרכז ההשקעות.
- הריבית שולמה בגין כספים שהופקדו במוסד בנקאי מחוץ לישראל.
- מקור הכספים הוא בהנפקה לציבור בבורסה מחוץ לישראל.
- לא נעשה בכספים כל שימוש (להוציא העברה מחש' בנק אחד לאחר) ממועד גיוסם. באם נעשה שימוש בחלק מהכספים, ההטבה תינתן ליתרת הכספים.

עמדת נציבות מס הכנסה היא כי יש לראות בהכנסת הריבית כהכנסת המפעל המאושר גם כאשר המדובר במפעל מאושר הזכאי לפטור ממס על פי סעיף 51 לחוק. במקרה של מפעל מעורב כמשמעותו בסעיף 74 לחוק יש לייחס את הכנסות הריבית להכנסה החייבת על פי חלקי המפעל השונים. לעניין חישוב יחס המחזורים, אין לקחת את הכנסות הריבית כחלק ממחזור המפעל.

הכנסה כאמור תחשב כהכנסה מהמפעל המאושר אף לעניין סווגה כהכנסה מעסק ואף לעניין תחילת תקופת ההטבות. כמו כן, על דיבדנד שיחולק מתוך הכנסות אלו יחולו שיעורי המס המופחתים והכללים החלים על דיבדנד המחולק מרווחי המפעל המאושר.

11. חיסוי מס

11.1 הפקדות בקופות גמל - שכירים ועצמאים

ניכוי ממס לשכירים

שכיר זכאי לזיכוי ממס בשל הפקדות בקופות גמל כשכיר ולניכוי ממס בשל הפקדות בקופות גמל כ"עמית עצמאי".
עצמאי זכאי לזיכוי ולניכוי מהכנסתו החייבת בשל הפקדות בקופות גמל.

על הכנסה ממשכורת אשר בגינה לא הופרשו סכומים לקופות גמל (לתגמולים, קיצבה או ביטוח מנהלים), ניתן להפקיד בקופות גמל לתגמולים או לקיצבה, במעמד "עצמאי". סכומים שיופקדו כאמור יובאו תחילה בחשבון לצורך התרת ניכוי מהכנסת העובד. ניכוי כאמור יביא לחיסכון במס בהתאם לשיעור המס השולי של העובד.

הסכום אשר יובא בחשבון לצורך חישוב הניכוי יהיה סכום התשלום בפועל, אך לא יותר מ- 5% מסכום השכר שלא הופרשו בגינו סכומים לקופת גמל ע"י המעביד, וזאת עד לתקרה שנתית כוללת של 118,800 ש"ח, כלומר סכום הפקדה מירבי של 5,940 ש"ח (לגבי מי שמלאו לו 50 שנים ישתנה השיעור מ- 5% ל- 7.5% אך לא הסכום הכולל).

ניכוי ממס לעצמאים

ניכוי ממס - עצמאי שיפקיד סכומים בקופת גמל לתגמולים יזכה לניכוי בגין הסכומים ששילם, אך לא יותר מ- 7% מהכנסה שעד 118,800 ש"ח (סכום הפקדה מרבי של 8,316 ש"ח).

אם התשלומים הם בגין קיצבה בלבד, ובמידה ותשלומים אלו עלו על 12% מהכנסתו של העצמאי (עד לתקרה של 118,800 ש"ח), יהנה העצמאי מניכוי נוסף עד ל- 4%, היינו, ניכוי מירבי של 13,068 ש"ח (לפיכך, סכום ההפקדה המרבי לעצמאי הינו 19,008 ש"ח).

זיכוי ממס לשכירים ולעצמאים

בגין תשלומים לקופת גמל או לביטוח חיים, ניתן לקבל זיכוי ממס בשיעור של 25% מסכומי ההפקדה שאינם עולים על 5% מהכנסת המפקיד, עד לתקרה של 118,800 ש"ח (סכום הפקדה מרבי של 5,940 ש"ח).

במידה ומדובר בהפקדה לפנסיה מקיפה, הזיכוי יהיה בשיעור של 35% מסכום ההפקדות הנ"ל.

הזיכוי ממס יותר לגבי תשלומים שלא הותרו בניכוי ממס, כמפורט לעיל.

11.2 תרומות למוסדות ציבור - זיכוי ממס

ניתן לקבל זיכוי ממס בשיעור של 35% מסכום התרומות, שנתרמו בשנת המס למוסדות ציבור שהוכרו לעניין זה.

להלן הסכומים העדכניים לשנת 2004:

סכום מזערי לתרומות - 370 ש"ח.

התקרה לזיכוי - 2,120,000 ש"ח או 30% מההכנסה החייבת, לפי הנמוך.

קיימות מגבלות נוספות לקבלת הזיכוי בגין תרומות, במידה והתורם השתתף בשנת המס, במימון מחקר ופיתוח שמבצע אדם אחר. כמו-כן, לא ניתן לקבל זיכוי בגין תרומה שהתקבלה בעדה תמורה.

ניתן להעביר תרומות עודפות, בסכום העולה על התקרה לזיכוי, לשנים הבאות. בגין התרומות העודפות ניתן יהיה לקבל זיכוי ממס בכל אחת משלוש השנים הבאות, בזו אחר זו. קבלת הזיכוי ממס תעשה בכפוף לתקרה שתקבע לאותן שנים.

11.3 תרומות בידי עוסקים - היבטי החבות במע"מ

תרומת נכס מנכסי העסק היא עסקה החייבת במע"מ, בין אם מדובר במלאי ובין אם מדובר ברכוש קבוע, מחיר העסקה יקבע על-פי המחיר שהיה משתלם בעדה בתנאים רגילים.

קיימים תנאים המאפשרים שנכס לא יחויב במע"מ בעת תרומתו כאשר מדובר בתרומה של נכס חסר ערך, כך שלא ניתן למכרו והוא מיועד להשמדה. זאת בהתקיים כל התנאים הבאים:

- הטובין שימשו כמלאי עסקי או כציוד בידי העוסק ולא יועדו מראש כתרומה.
- הטובין נתרמים למוסד ציבורי (המקנה זיכוי בגין תרומות במס הכנסה) שמטרתו הציבורית היא סעד והטובין מיועדים לחלוקה לנזקקים ללא תמורה או לפעילות המוסד.
- העוסק יערוך רשימה מפורטת של הטובין שנתרמו, ויצרף הצהרה המבהירה את הנימוק לפיו סווגו הטובין כחסרי ערך. לרשימה ולהצהרה יצורף אישור רואה חשבון.
- העוסק קיבל הודעה בכתב מהמוסד הכספי, לפיה הנכסים נרשמו על ידו כתרומה (הרישום יכלול את שם הנותן או התורם, תיאור הנכס שנתקבל ומועד קבלתו).

במקרה בו התרומה היא ממלאי עסקי רגיל שאינו חסר ערך - התרומה מבטאת פעולה מלכ"רית ולכן מחיר העסקה יקבע בהתאם למחיר עלות (או ייצור) ובלבד שיתקיימו התנאים האמורים:

הטובין הם פגומים, חסרי ערך או מיושנים. הטובין אינם ניתנים למכירה או שהסיכוי למכירתם נמוך ביותר (מכירה במחיר הפסד, כשערך הטובין נמוך ב - 50% ממחיר עלות הנכס), ולגבי מוצרי מזון - טובין שמועד פג תוקפם קרב והם אינם ניתנים למכירה עוד.

לחלופין, עוסק שיבחר שלא לקזז את מס התשומות בגין רכישת הטובין אשר בפועל נתרמו לא יחוב במס עסקאות.

טובין המיובאים מחו"ל - יוטל מס על התרומה בהתאם לערך הטובין כפי שיקבע בכל מקרה ומקרה.

11.4 מחקר ופיתוח

השתתפות בהוצאות מחקר ופיתוח של אחר עשויה להיות מוכרת כהוצאה בתנאים מסוימים ובמגבלות מסוימות לפי הוראות הפקודה. כן עשויה להיות מוכרת ההוצאה בידי מבצע המחקר או בעליו של המפעל המזמין.

לפני מתן הלוואות לחברות מחקר ופיתוח מומלץ לשקול כדאיות השתתפות במחקר כנגד תמלוגים עתידיים.

11.5 השקעה בחיפושי נפט

תקנות מס הכנסה מאפשרות למשקיע בחיפושי נפט, אם בהשקעה ישירה בשותפות ואם בדרך של רכישת יחידות השתתפות נסחרות בבורסה, לתבוע השקעתו כהוצאה בשנת המס (אגב הקטנת עלות ההשקעה).

סכום ההוצאה שתותר למי שרכש יחידות השתתפות הנסחרות בבורסה יהיה על פי דוח של השותף המנהל ולא יותר מהסכום ששילם הרוכש.

מכירת יחידות השתתפות בבורסה למי שתבע ניכוי בשנת המס הקודמת יהיו חייבות במס רווחי הון בשיעור מלא. כמו כן, לא תחולנה הוראות חוק התיאומים על מכירת יחידות כאמור. לאור זאת, ההשקעה עשויה להיות כדאית במיוחד לנישום שיש בידו הפסדי הון בלתי מנוצלים.

ניתן לתכנן השקעה זו בהסתמך על תחשיבים משוערים שמפרסמות השותפויות עוד לפני תום שנת המס בקשר לסכום שיותר לניכוי למשקיעיהן.

11.6 סרטים

הוצאות מסוימות המושקעות בסרטים, אם בדרך של השקעה בשותפות ואם בדרך של רכישת יחידות השתתפות נסחרות בבורסה ניתנות לניכוי לצורכי מס (אגב הקטנת עלות ההשקעה).

ההוצאות יותרו על פי דוח השותף המנהל את השותפות המשקפות את הוצאות ההפקה בפועל ולא דווקא את סכום העלות למשתתף, אלא אם סכום זה נמוך מהוצאות ההפקה.

מי שרכש יחידות נסחרות בבורסה ודרש הוצאות כפי שהותר, יהיה חייב בעת מכירת היחידות בבורסה בעתיד במס רווחי הון בשיעור מלא. לאור זאת, ההשקעה עשויה להיות כדאית במיוחד לנישום שיש בידו הפסדי הון בלתי מנוצלים. כמו כן, לא תחולנה הוראות חוק התיאומים על מכירת יחידות כאמור.

12. ביטוח לאומי

12.1 תקנות פריסת שכר

תקנות פריסת שכר מסדירות את אופן תשלום דמי הביטוח הלאומי בגין תשלומים נוספים והפרשי שכר המשולמים לעובד. תקנות אלו מתייחסות למצבים בהם העובד מקבל הפרשים לשכרו בגין תקופות מוגדרות ולמצבים בהם העובד מקבל תשלום נוסף, שאינו שכר רגיל.

כאשר מעסיק משלם לעובד הפרשי שכר בעד תקופות קודמות, הפרשים אלו יחשבו כשכרו החודשי הרגיל של העובד, בגין החודש שבעדם שולמו, ויחולו לגביהם שיעורי ביטוח לאומי באותן התקופות ולעומת זאת, כאשר מעסיק משלם לעובד תשלום נוסף העולה על 25% מהשכר החודשי הרגיל של העובד, או שווה לו, יחולו תקנות הפריסה.

תשלום נוסף מוגדר כשכר הניתן לעובד בנוסף לשכר החודשי הרגיל, לרבות תשלומים שניתנו כבנוס או כמענק השתתפות ברווחי המעביד.

על פי תקנות הפריסה, התשלום הנוסף יחולק לשנים עשר והמנה המתקבלת תצורף לשכר החודש שבו שולם ולשכר כל אחד מאחד עשר החודשים שקדמו לו.

במידה והתשלום הנוסף נמוך מ- 25% מהשכר החודשי הרגיל של העובד, אזי התשלום הנוסף יצורף לשכר החודשי הרגיל וישולמו בגינו דמי ביטוח לאומי עד גובה ה"תקרה" (חמש פעמים השכר הממוצע) ותקנות הפריסה לא יחולו.

12.2 פטור מדמי ביטוח לאומי בגין הכנסות משוק ההון ובגין הכנסות מסוימות משכר דירה.

הכנסות משוק ההון כגון הכנסות מריבית, לרבות ריבית ורווחים מקופות גמל או תוכניות חסכון, הכנסה שמקורה באג"ח, ריבית על ניירות ערך זרים והכנסות מדיבידנד תהיינה פטורות מתשלום דמי ביטוח לאומי ומס בריאות. זאת כל עוד אין מדובר בהכנסה המתקבלת בידי בעל שליטה מחברות בשליטתו. כמו כן, הכנסות מדמי שכירות הפטורות ממס הכנסה לפי הוראות חוק מס הכנסה (7,390 ש"ח לחודש בשנת 2004) והכנסות מדמי שכירות שאינן הכנסות מעסק וחלות עליהן הוראות סעיף 122 לפקודה (משולם מס בשיעור 10% ללא התרת הוצאות), פטורות מתשלום דמי ביטוח לאומי ומס בריאות.

12.3 דמי ביטוח לאומי בגין תושב ישראל השוהה בחו"ל

תושב ישראל השוהה בחו"ל לאחר 1 במרץ 2001 במשך שנתיים רצופות או יותר ואינו משלם דמי ביטוח בריאות בארץ, או שהוא מפגר בתשלומיו ביותר מ- 12 חודשים, תישלל ממנו הזכות לקבל שירותים רפואיים בארץ. על מנת להיות זכאי מחדש עליו לחכות תקופת המתנה של חודשיים על כל שנת היעדרות מן הארץ. מינימום תקופת המתנה היא 4 חודשים. החייב בתקופת המתנה יכול לפדות תקופה זו באמצעות תשלום חודשי מיוחד הקבוע בחוק במשך 12 חודשים רצופים לפני החזרה לארץ.

13. מניות ואופציות לעובדים

בהקצאת מניות ואופציות לעובדים יש אפשרות לחברה לבחור בין שני מסלולי הקצאה - הקצאה באמצעות נאמן והקצאה שלא באמצעות נאמן.

13.1 הקצאה באמצעות נאמן

אירוע המס בגין הקצאת האופציות/המניות נדחה עד למועד מכירתן, או הוצאתן מידי הנאמן, תוך בחירה של החברה בין שני מסלולי מיסוי - מסלול הכנסת עבודה או מסלול רווח הון. החברה לא תוכל לשנות את בחירתה אלא אם חלפה שנה לפחות מתום השנה שבה בוצעה ההקצאה הראשונה שנעשתה לאחר הבחירה הקודמת.

בהקצאה באמצעות נאמן אירוע מס בגין הקצאת האופציות/המניות נדחה עד למועד מכירת המניות, תוך בחירה של החברה בין שני מסלולי מיסוי - מסלול הכנסת עבודה או מסלול רווח הון.

מסלול הכנסת עבודה - הכנסתו של העובד תחשב כהכנסת עבודה ולפיכך, תתחייב במס בשיעור השולי של העובד, וכן בביטוח לאומי ומס בריאות. לחברה המעסיקה תותר בניכוי לצורכי מס הוצאת שכר בגובה הכנסתו של העובד. עם זאת, במידה ומדובר בהקצאה לעובד בחברה קשורה, יהיה סך ההוצאה המותרת בניכוי, הכנסתו של העובד או סכום החיוב הבינחברתי, כנמוך מביניהם.

מועד ההכרה בהוצאה יהיה המועד בו שולם המס על ידי העובד ועל החברה לדרוש את ההוצאה במסגרת דוח ההתאמה לצורכי מס.

האופציות/המניות תחסמנה בפני מכירה לתקופה אשר תסתיים לאחר שנה מתום שנת ההקצאה (שוטף + שנה). במקרה של הפרת תקופת החסימה ינוכה מס לפי הגובה מבין המס שהיה חל במועד ההקצאה (בתוספת הפרשי הצמדה וריבית) ובין המס החל במועד המכירה.

מסלול רווח הון - הכנסתו של העובד תחשב כרווח הון. בהתאם לכך, על הכנסה כאמור יחול מס בשיעור 25% ולא תחול חובת תשלום דמי ביטוח לאומי ומס בריאות. ואולם, במידה ותוקצינה לעובד אופציות או מניות בחברה שמניותיה נסחרות בבורסה, שווי ההטבה במועד ההקצאה יהווה הכנסת עבודה בידי העובד על כל המשתמע מכך.

במסלול זה לא תותר לחברה הוצאת שכר למעט בגין חלק ההטבה שנוצר לעובד במועד ההקצאה אשר מהווה הכנסת עבודה בידיו. מועד ההכרה בהוצאה יהיה המועד בו שולם המס על ידי העובד.

האופציות/המניות תחסמנה בפני מכירה לתקופה אשר תסתיים לאחר שנתיים מתום שנת ההקצאה (שוטף + שנתיים). במידה ותנאי זה יופר, תחשב הכנסתו של העובד כהכנסת עבודה ולא כרווח הון, ולפיכך תתחייב במס בשיעור השולי של העובד וכן בביטוח לאומי ומס בריאות, אולם יחד עם זאת לא תותר לחברה הוצאה.

13.2 הקצאה שלא באמצעות נאמן

הקצאה של אופציות סחירות או של מניות - אירוע המס יהיה בשני שלבים כדלקמן:

- במועד ההקצאה - שווי ההטבה שנוצרה לעובד במועד זה תחשב כהכנסת עבודה ותחויב במס בהתאם.
- במועד המכירה - עליית הערך ממועד ההקצאה ועד למועד המכירה תחשב לרווח הון ותחויב במס בהתאם לשיעורי המס הרלוונטים (15% או 25% או 35% בנייר ערך זר).

לחברה תותר בניכוי לצורכי מס הוצאה בגובה ההכנסה של העובד במועד ההקצאה, וכאשר מדובר בהקצאה לעובד בחברה קשורה, תהיה ההוצאה המותרת בניכוי בגובה סכום הכנסתו של העובד או סכום החיוב הבינחברתי, כנמוך מביניהם.

מועד ההכרה בהוצאה יהיה המועד בו שולם המס על ידי העובד ועל החברה לדרוש את ההוצאה במסגרת דוח ההתאמה לצורכי מס.

הקצאה של אופציות לא סחירות - אירוע המס בגין הקצאת אופציות לא סחירות נדחה למועד המכירה, וההטבה כולה תחשב כהכנסת עבודה בידי העובד, ולפיכך, תתחייב במס בשיעור השולי של העובד וכן בביטוח לאומי ומס בריאות אולם יחד עם זה לא תותר לחברה הוצאה.

13.3 הקצאות שנעשו לפני 1 בינואר 2003

על פי חוזר מס הכנסה תאפשר נציבות מס הכנסה את ביטולן של אופציות קיימות אשר טרם הבשילה תקופת הזכאות בגין (UNVESTED) והקצאת אופציות חדשות במקומן לפי הקצאה באמצעות נאמן בהתאם להסדר כאמור לעיל.

בהתאם לחוזר מס הכנסה, ביטול אופציות אשר תקופת הזכאות בגין הבשילה (VESTED) והקצאת אופציות חדשות במקומן תחשב למימוש/מכירה של האופציות.

14. נושאים הדורשים הודעה לפקיד השומה

14.1 ספירת מלאי

יש להיערך לספירת מלאי ביום 31 בדצמבר 2004. מותרת סטיה בספירה של עד חודש ימים לפני או אחרי המועד, אולם אם הסטיה הינה מעבר ל- 10 ימים, יש להודיע על כך מראש ובכתב לפקיד השומה.

יש להיערך לספירת מלאי ביום 31 בדצמבר 2004. מותרת סטיה בספירה של עד חודש ימים לפני או אחרי המועד, אולם אם הסטיה הינה מעבר ל- 10 ימים, יש להודיע על כך מראש ובכתב לפקיד השומה.

בכל מקרה של סטיה יש להיערך לתאום כמותי של תנועת המלאי בין מועד הספירה ליום 31 בדצמבר 2004.

ניתן לבצע ספירת מלאי בתאריכים שונים במשך כל שנת המס, בתנאי שכל פריט נספר לפחות אחת לשנה ומנוהלת מערכת ספרי מלאי תמידי שתצביע על כמות המלאי בכל עת. המעוניין בנוהל זה צריך להודיע על כך לפקיד השומה לפני תחילת שנת המס.

14.2 תקנות דולריות וחוק תיאומים דולרי

על המנהל ספרים בדולרים או מי שאינו מנהל ספרים בדולרים באופן מלא, לשקול כניסה לתקנות הדולריות או יציאה מהן במקום חוק התיאומים.

על המנהל ספרים בדולרים או מי שאינו מנהל ספרים בדולרים באופן מלא, לשקול כניסה לתקנות הדולריות או יציאה מהן במקום חוק התיאומים.

בין יתר השיקולים, בבחירת השימוש בתקנות הדולריות, יש להתחשב במבנה ההון של הפירמה ובמגמת השינוי ביחס שבין שיעור עליית מדד המחירים לצרכן לבין שיעור השינוי בשער החליפין של הדולר.

לחילופין, ניתנה האפשרות לתאגידים מסוימים ליישם את חוק התיאומים כאשר במקום להשתמש בשיעור עליית המדד, ניתן להשתמש בשיעור עליית הדולר ("חוק התיאומים דולרי").

קיימים מספר הבדלים בין הפעלת "חוק התיאומים דולרי" לבין הפעלת "חוק התיאומים מדדי". העיקרים שביניהם הינם שעל פי "חוק תיאומים דולרי" תשלומי המס מהווים שינוי שלילי אך מתקבלים בתום השנה כשהם צמודים, וכן לא חלה מגבלת 70% על הניכוי בשל אינפלציה.

הודעה לגבי הבחירה של תחולת התקנות הדולריות או "חוק תיאומים דולרי" תינתן לפקיד השומה עד 30 בינואר 2005.

הבוחר בהחלת התקנות הדולריות או "חוק תיאומים דולרי" אינו יכול לחזור בו מבחירתו במשך שלוש שנים. בתקופה זו אין צורך להודיע על בחירתו המחודשת בכל שנה. עם תום שלוש השנים יש לחדש הודעה לכל שנה נוספת.

14.3 הודעה על פי סעיף 101

נישום המחזיק במניות של חברה שנרשמו למסחר בבורסה בשנת 2004 ובחר שלא לשלם את המס ביום הרישום, חייב להודיע עם הגשת הדוח השנתי על הכנסותיו, שהינו הדוח הראשון לאחר ההנפקה, כי הוא בחר שלא לשלם את המס ליום הרישום וכי הוא מבקש לדחות את חבות המס עד ליום מכירת המניות בפועל.

נישום שלא חלות עליו הוראות חלק ב' לחוק התיאומים, המחזיק במניות של חברה שנרשמו למסחר בבורסה בשנת 2004 ובחר שלא לשלם את המס ביום הרישום, חייב להודיע עם הגשת הדוח השנתי על הכנסותיו, שהינו הדוח הראשון לאחר ההנפקה, כי הוא בחר שלא לשלם את המס ליום הרישום וכי הוא מבקש לדחות את חבות המס עד ליום מכירת המניות בפועל.

האמור לעיל אינו חל על נישום שחלות עליו הוראות חלק ב' לחוק התיאומים. על נישום כזה יחול אירוע המס בעת מכירת המניות ולא בעת רישומו.

הוראות אלה חלות על מניות חברה תושבת ישראל וחברה זרה אשר נרשמו למסחר בבורסה בישראל. וכן, על מניות חברה תושבת ישראל שנרשמו למסחר מחוץ לישראל.

14.4 הודעה על תחולת חוק התיאומים על חברה במקרים מסוימים

סעיף 27(ג) לחוק התיאומים קובע על אילו נישומים לא יחולו הוראות חוק התיאומים.

תנאי מקדמי לאי החלת החוק הינו אי תביעת הוצאות מימון בשנת המס. בנוסף, יש לעמוד באחד מהתנאים המפורטים להלן:

- נישום אשר אין לו הכנסה מעסק ושלא היו בידו ניירות ערך.
- חברת מעטים החייבת לנהל פנקסים חשבונאיים לפי תוספת ה' להוראות ניהול ספרים ושלא היו בידה ניירות ערך.
- יחיד או שותפות שכל שותפיה הם יחידים ובלבד שאינם חייבים לנהל את פנקסיהם לפי השיטה הכפולה.
- חברה שכל בעלי מניותיה הם יחידים ואין לה הכנסה מעסק.

נישומים העומדים בתנאים דלעיל, ומעוניינים בכל זאת שהוראות חוק התיאומים יחולו עליהם, נדרשים להודיע על כך לפקיד השומה עם הגשת הדוח השנתי.

על פי החוק מוסמך שר האוצר לקבוע בצו, לגבי שנת מס פלונית, במהלך שנת המס או עד ה- 28 בפברואר שלאחריה, כי אם שיעור עליית המדד בה לא יעלה או לא עלה, לפי העניין, על 3%, לא יחולו לגביה הוראות חוק התיאומים, כולן או מקצתן, כפי שיקבע, או שיראו את שיעור עליית המדד באותה שנת מס כ- 0%, וכן את התיאומים הנדרשים בשל קביעה כאמור.

ככל הידוע, שר האוצר טרם השתמש בסמכותו וטרם נקבעו תקנות בנדון (כאמור לעיל, המועד האחרון להתקנת הצו לגבי שנת המס 2004 הנו 28 בפברואר 2004).

בהוראת ביצוע מס הכנסה, הדנה ביישום הוראות החוק בתקופה של מדד שלילי, נקבע כי במקרה שחישבו שיעור עליית המדד בהתאם להוראות החוק הינו סכום שלילי, יראו לצורך יישום החוק כאילו המדד עלה בשיעור אפס. בנוסף נקבע כי, במקרה שתיאום סכום לפי שיעור עליית המדד על פי הוראות החוק מקטין את הסכום המקורי, יישאר הסכום המקורי בערכו הנומינלי.

קיימת דעה כי יישום הוראות חוק התיאומים כלשון גם בתקופה של ירידת מדד הנה פרשנות אפשרית של החוק. בהתאם לכך ניתן ליישם את חוק התיאומים גם בתקופה של מדד שלילי ולא להניח מדד אפס. אולם, חברה שיישום הוראת הביצוע מיטיב עמה תוכל להגיש דוח מס בהתאם למדד אפס (ללא תוספת בשל אינפלציה). לא ברור אם מס הכנסה יהיה מוכן לקבל מצב של שתי אפשרויות סותרות, אך יודגש כי המדובר הוא בהוראת ביצוע שאין לה תוקף משפטי מחייב.

14.5 הודעת נאמן לפי סעיף 102 לפקודה

סעיף 102 קודם ליום 1.1.2003

בכל שנת מס חייב כל נאמן לפי סעיף 102 לפקודה לדווח למס הכנסה תוך 30 יום מתחילת שנת המס על:

- יתרת המניות של כל עובד לתחילת שנת המס הקודמת.
- פעולות שנעשו במניות במהלך השנה הקודמת.
- מניות הטבה שהוקצו מכוח המניות.
- יתרת המניות של כל עובד ביום האחרון של שנת המס הקודמת.
- דיבידנד שחולק מכוח המניות.
- מניות שחל לגביהן חיוב במס לפי סעיף 102(ג) לפקודה, סכום התמורה עבורן וסכום המס שהועבר על ידי הנאמן או שהומצא לנאמן אישור על תשלומן.
- הדיווח יוגש באופן ידני ולא באופן ממוכן.

סעיף 102 לאחר יום 1.1.2003

החל מיום 1.1.2003 אין להגיש דיווח ידני. הדיווח ייעשה על גבי דיסקט או קלטת בהתאם לדרישות טכניות שפורסמו.

דיווחים

- הקצאה באמצעות נאמן - אחת לרבעון, תוך 30 יום מסופו, החברה המדווחת והנאמן ידווחו על ההקצאה שבוצעה באותו רבעון לפקיד שומה ניכויים של החברה המעבידה, אשר לעובדיה הוקצו מניות במסגרת תוכנית ההקצאה, מספרי הזהות שלהם ומעניהם, מספר וסוגי המניות שהוקצו לכל עובד, על גבי טופס 146. הדיווח יכלול את תאריך ההקצאה, שמות העובדים שהשתתפו בהקצאה, את סכום החיוב הבינחברתי במידה וישנו ומועד תשלומן. במידה ומניות החברה המקצה רשומות למסחר בבורסה - יכלול הדיווח את מועד רישום המניות המוקצות או המועד בו מתוכנן הרישום בבורסה להתבצע. לגבי הקצאות בשנת 2003 יוגש הדיווח עד ליום 31.12.2004. לגבי הקצאות בשנת 2004 הדיווח עד 31.3.2005.

הנאמן והחברה יגישו דוח שנתי על גבי טופס 156 לפקיד שומה ניכויים של החברה המעבידה שמניותיה הוקצו לעובדים עד ליום 31 במרס של השנה העוקבת.

לגבי שנת 2003 יוגש הדיווח עד ליום 31.12.2004.

- הקצאה ללא נאמן - דיווחים ותשלום המס: על המעביד להודיע לפקיד שומה ניכויים על הקצאה ללא נאמן באמצעות טופס 146 אחת לרבעון. פרטי הדוח הינם זהים לאלו הנדרשים בדיווח על הקצאה באמצעות נאמן. כמו כן, על המעביד להגיש דוח שנתי לפקיד שומה ניכויים עד ה- 31 במרס של השנה העוקבת, באופן דומה לדיווח השנתי של הנאמן.

המועדים המצוינים בהקצאה באמצעות נאמן לגבי הקצאות בשנים 2003-2004 רלוונטיים אף להקצאה ללא נאמן.

14.6 הודעה על הגשת דוחות מאוחדים

- לפי הוראות חוק לעידוד התעשייה (מיסים), ניתן להגיש במאוחד דוחות מס של:
- חברה תעשייתית, יחד עם חברות תעשייתיות בהן היא שולטת, כאשר כל החברות הן "בני קו ייצור אחד".
  - חברה שאינה חברה תעשייתית, יחד עם חברות תעשייתיות בהן היא שולטת.
- החוק דורש עמידה בתנאים נוספים בהם יש לעמוד. היתרון העיקרי בהגשת דוח מאוחד לצרכי מס הינו האפשרות לבצע קיזוז רווחים והפסדים בין החברות לגביהן מוגש דוח מאוחד.
- חברות המבקשות להגיש דוח מאוחד החל משנת מס מסוימת צריכות להודיע לפקיד השומה, בכתב, תוך שנת המס לגביה מוגש הדוח, על כוונתן לעשות כך.

14.7 הודעה על מיזוג לפי סעיף 103 לפקודה

מומלץ לפנות לקבלת אישור מראש מאת נציב מס הכנסה לתוכנית המיזוג (אישור מאת הנציב הינו רשות ולא חובה). קבלת אישור נציב מראש מנציב מס הכנסה מותנית בהגשת בקשה להצעת מיזוג לרשם החברות או בהגשת בקשה לבית המשפט, לקבלת "צו מיזוג" או לאישור המיזוג בידי בית המשפט אשר ינתן בדר"כ בתום שנה.

על הנציב להודיע על החלטתו תוך 90 יום מיום שהגיעו אליו הבקשה והמסמכים הרלוונטיים. הנציב רשאי להאריך תקופה זו ל-180 יום מטעמים שיירשמו.

לאחר המיזוג יש להגיש לפקיד השומה דוחות ובהם פרטים על המיזוג תוך 30 יום מיום מתן "צו המיזוג", אישורו או ממועד המיזוג לפי המאוחר, או תוך 60 יום אם ניתן לכך אישור מראש על ידי פקיד השומה.

14.8 הודעה על העברת נכסים לפי סעיף 104 לפקודה

בעת העברת נכסים לפי סעיף 104 לפקודה, על מעביר הנכס להודיע על ההעברה לפקיד השומה תוך 30 יום ממועד ההעברה, ולצרף דוחות ופרטים כפי שנקבע בתקנות.

העברת נכסים שהיא העברת מניות שבידי חברה לחברת האם שלה ללא תמורה (סעיף 104ג לפקודה), מותנית בקבלת אישור הנציב לפני ההעברה. כמו כן, יש לדאוג קודם לכן לקבלת צו מבית המשפט להפחתת ההון, במידת הצורך.

העברת נכס בין חברות אחיות (סעיף 104ב(ו) לפקודה) מותנית בקבלת אישור מראש מהנציב ובקיום תנאים נוספים.

מכירת מניות בדרך של החלפת מניות (סעיף 104ח לפקודה) מחייבת הגשת בקשה לנציב, 30 ימים לפחות לפני מועד החלפת המניות, ולקבל את אישורו. מומלץ לבחון רה-ארגון הכרוך בהעברת נכסים עד לתום שנת המס (31.12.2004). עיתוי העברת הנכסים תוך ישום ההוראות המצוינות לעיל רלבנטי לענין הגבלת המועדים הנגזרת מהוראות הסעיפים המצוינים לעיל.

14.9 הודעה על פיצול לפי סעיף 105 לפקודה

פיצול שמועדו מתוכנן לתום שנת המס 2004 (וכן לתום שנת המס של אחת מהשנים הבאות) מותנה בהגשת הבקשה לנציב מס הכנסה לאישור תוכנית הפיצול, לפני מועד הפיצול, קרי, לפני יום 31.12.2004.

החלטת הנציב תינתן בתקופה כמוסבר לעיל לגבי מיזוג.

לאחר הפיצול יש להגיש לפקיד השומה דוחות ובהם פרטים על הפיצול כאמור לעיל לגבי מיזוג.

14.10 בקשה להיחשב כחברה משפחתית

נישום המעונין שיראו בחברה שבבעלותו כחברה משפחתית צריך להודיע על כך לפקיד השומה לפני תחילת שנת המס 2005.

15. הלוואות לעובדים, ספקים ובעלי שליטה - סעיף 3(ט) לפקודה

אדם שקיבל הלוואה ללא ריבית או בריבית נמוכה משיעור שנקבע מדד + 4%), יראו את ההפרש כדלקמן:

- לגבי הלוואה שניתנה בקשר ליחסי עובד-מעביד - כהכנסת עבודה.
- לגבי הלוואה מלקוח - כהכנסה לפי סעיף 2(1), זולת אם הוכיח שההלוואה ניתנה ללא קשר לשירותים שסיפק ללקוח.
- לגבי הלוואה שקיבל בעל שליטה או קרובו מחברה שבשליטתו - כהכנסה לפי סעיף 2(4).

שיעור הריבית לענין סעיף 3(ט) לפקודה, לגבי הלוואה שניתנה לעובד ממעביד שאינו בעל שליטה, יהא שיעור עליית המדד בלבד, כל עוד ההלוואה אינה עולה על 6,240 ש"ח.

בנוגע למשיכות בעלי שליטה - במצבים בהם סכומי המשיכות הלכו וגדלו מדי שנה ללא הוכחת יכולת החזר מצד בעלי שליטה, נקבע בעבר כי יש לראות במשיכת בעלי שליטה משום משיכת משכורת מהחברה ולחייבה במס בהתאם.

16. מס על הלוואות בריבית נמוכה - סעיף 3(י) לפקודה

אדם שהוראות פרק ב' לחוק התיאומים חל עליו, או שהוא חייב בניהול פנקסים לפי שיטת החשבונאות הכפולה, ואשר נתן הלוואה ללא ריבית, או בריבית נמוכה מזו שקבע שר האוצר, נקבע בפסקה כי יהיה חייב במס בשיעור של 40% מהפרש הריבית.

"הפרש הריבית" ייקבע בהתאם לאופיו של מקבל הלוואה.

- במידה ועל מקבל הלוואה אשר לא חלות לגביו הוראות פרק ב' לחוק התיאומים - יחושב הפרש ריבית בגובה שיעור עליית המדד בתוספת ריבית בשיעור 4% לשנה.
- במידה ועל מקבל הלוואה חלות הוראות פרק ב' לחוק התיאומים, הרי שאז הפרש הריבית ייקבע בגובה שיעור עליית המדד בלבד.
- במידה ונתן הלוואה הוא מוסד כספי שנתן הלוואה לחברה קשורה במהלך העסקים הרגיל והוכח לפקיד השומה כי שיעור הריבית על הלוואה שנתן אינו נמוך ממחיר השוק - הפרש הריבית יחושב לפי שיעור הריבית על הלוואה שנתן.
- במידה וההלוואה תיחשב לנכס קבוע (היוצר תוספת בשל אינפלציה, או שמקטין ניכוי בשל אינפלציה), הרי שלא יחולו על הלוואה זו הוראות סעיף 3(י) (כמו כן, על הלוואה כאמור לא יחולו גם הוראות סעיף 3(ט) לפקודה).

17. שיעורי המס לשנים 2005-2007

להלן שיעור מס חברות שיחול בשנת המס 2005-2007:

שנה	שיעור מס
2005	34%
2006	32%
2007	30%

להלן שיעורי מס על יחידים:

הכנסה "מיגיעה אישית" ו"הכנסה של יחיד שמלאו לו 60 שנים"			
2006 ואילך		2005	
מצטבר בש"ח		מצטבר בש"ח	
49,560	10%	49,560	10%
88,200	23%	88,200	23%
132,480	32%	132,480	32%
236,520	34%	236,520	37%
409,680	37%	409,680	39%
ומעלה	49%	ומעלה	49%

הכנסות אחרות שאינן נהנות ממדרגות המס הנמוכות			
2006 ואילך		2005	
מצטבר בש"ח		מצטבר בש"ח	
88,200	30%	88,200	30%
132,480	32%	132,480	32%
236,520	34%	236,520	37%
409,680	37%	409,680	39%
ומעלה	49%	ומעלה	49%

ב. שינויים צפויים בחקיקה

כנון למועד הוצאת ידיעון זה עומדים על הפרק מספר שינויים מוצעים בחוקי המס ובחוקי הביטוח הלאומי, המצויים בשלבי חקיקה שונים.

על הפרק מספר שינויים מוצעים בחוקי המס ובחוקי הביטוח הלאומי, המצויים בשלבי חקיקה שונים.

להלן עיקר הנושאים שעל הפרק.

הצעת חוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2005 (תיקוני חקיקה), התשס"ה - 2004

הצעת החוק הנ"ל טרם אושרה סופית (עברה בכנסת בקריאה ראשונה והונחה בכנסת לקראת קריאה שנייה ושלישית), כוללת בין היתר את השינויים המפורטים להלן:

מס הכנסה

- מוצע לבטל את הפטור למענק שניתן עקב פרישה מעבודה, אשר עומד כיום על סך 9,890 ₪ או משכורת אחרונה לכל שנת עבודה, זאת בנוגע לעובדים שפרשו מעבודתם החל מיום 1.1.2005. מוצע כי ביטול הפטור לא יחול רטרואקטיבית, משמע, לגבי שנות עבודה עד וכולל שנת 2004 ינתן הפטור ממס גם אם העובד פרש לאחר שנת 2004.
- כחלק מהמגמה של ביטול פטורים, הרחבת בסיס המס והפחתת המס על עבודה לכלל הציבור, מוצע להפחית את תקרת המשכורת הקובעת לענין פטור ממס על רווחים מקרן השתלמות לשכירים, ל- 84,000 שקלים חדשים בשנה (7,000 ₪ לחודש). תיקון דומה מוצע גם לענין הפקדות בקרן השתלמות לעצמאיים ולחברי קיבוץ.
- מוצע לבטל את הפטור ממס להשתכרות או רווח מהימורים אשר עמד על 70,000 ₪, כך שיוטל מס בשיעור סופי של 25% על כל הרווחים החל מהשקל הראשון.
- מוצע לבטל את ההטבה הניתנת לעובדים במשמרת שניה ושלישית העובדים במפעל תעשייתי.

- מוצע לבטל את נקודת הזיכוי הניתנת לבן הזוג הרשום שכלכלת בן זוגו בשנת המס היתה עליו.
- מוצע לבטל זיכוי בעד דמי ביטוח ותגמולים לגבי עובדים המבוטחים בפנסיה תקציבית.
- מוצע לאפשר לשר האוצר לקבוע אמנת מס גם עם שטח מחוץ למדינת ישראל שאינו מדינה. מוצע לקבוע תוספת לפקודה ובה לקבוע טריטוריית מכס נפרדת של טיוואן, פנגו, קינמן ומטסו, כשטח מחוץ לישראל שאינו מדינה.
- מוצע להפסיק ההצמדה של נקודות הזיכוי בשנים 2004 - 2008.

מס ערך מוסף, מס שכר ומס מעסיקים

- מוצע להרחיב את הגדרת "שכר" לענין תשלום "מס שכר" במוסדות כספיים, כך שיכלול גם את כל ההטבות שהמוסד הכספי משלם לעובדיו, כגון, תשלומים לקרן השתלמות או לקופת גמל לטובת העובד, אף אם הם פטורים ממס בעת העברתם לקופה.
- מוצע לבטל את הפטור ממס ערך מוסף הקיים באילת על מכירת מוצרים ושירותים באילת שנקבעו במסגרת חוק איזור סחר חופשי באילת. מוצע גם לבטל את ההטבה ממס למעסיקים באילת בגין תשלומי שכר לעובדיהם בשיעור של 20% מהכנסת העבודה הניתנת בשל תשלומי שכר לכלל העובדים אצל אותו מעסיק ולקבוע כי בפועל לא תתקבל הטבה בגין עובד שאינו מגיע לסף המס.

ביטוח לאומי

- מוצע להקטין את דמי הביטוח הלאומי שעל המעסיקים חובה לשלם כשיעור מתוך שכר עבודתם של עובדיהם (אשר עומד כיום על 5.93%). מוצע כי השיעור יופחת ל-5.43% בשנת 2005, ל-4.93% בשנת 2006 ול-4.43% בשנת 2007 ואילך. שיעור דמי הביטוח הלאומי שינוכו משכרו של העובד לא ישונה.

עובדים זרים

- מוצע לעגן העסקת עובדים זרים כך שהעסקת עובדים זרים תתאפשר באמצעות תאגידי שיחזיקו ברשיונות להעסקת עובדים זרים. כך יתאפשר ניווד של העובדים הזרים בין מעסיקים בפועל בלי שהמעסיק בפועל יהיה מחויב בהחזקת היתר להעסקת עובד זר, בשונה מהמצב כיום. השינוי צפוי להיכנס לתוקף החל מיום 1.1.2005. מוצע להטיל על מעסיק בפועל את החובה להבטיח כי לעובד הזר ישולם שכרו במלואו ויוסדר לו ביטוח רפואי. כן מוצע להטיל על המעסיק את החובה להסדיר לעובד הזר מגורים הולמים אם העובד הזר מתגורר בחדרים שבהחזקת המעסיק בפועל.
- מוצע להגדיל ההיטל החל על העסקת עובד זר ושינוי הגדרות בענין זה.

הארכת תוקף החוק לעידוד השקעות הון והצעה לרפורמה בחוק

תוקף החוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט - 1959 (להלן - "החוק") הוארך עד ליום 31.12.2004.

כמו כן, בהתאם להחלטת ועדת השרים לענייני חברה וכלכלה מיום 4.4.2004, מוצע לתקן את החוק ולשנות את מתכונתו בהתאם לעקרונות המפורטים להלן:

קביעת קריטריונים במסגרת החוק

העומדים בקריטריונים שנקבעו ל"מסלול הטבות המס" (להלן - "**מסלול חלופי**"), יהיו זכאים להטבות ללא צורך באישור מראש של המינהלה או של רשות המיסים¹. הטבות המס הניתנות במסגרת המסלול החלופי הן: שיעורי מס מופחתים / פטור ממס חברות במספר מסלולים אפשריים כמפורט בטבלה, מיסוי מופחת על דיבידנד ופחת מואץ.

לגבי זכאות למענקים (להלן - "**מסלול מענקים**") המינהלה תאשר מענקים לגבי תכניות למפעל תעשייתי ולבית מלון, בהתאם לקריטריונים המפורטים בהצעת החוק ובמסגרת התקציבית שתאושר לה.

"כרטיס הכניסה"

"כרטיס הכניסה" למסלול מענקים ולמסלול חלופי הינו שהמפעל התעשייתי (או בית מלון) תורם לעצמאות הכלכלית של משק המדינה והוא בר תחרות התורם לתוצר המקומי הגולמי.

לגבי **מפעל תעשייתי**, יראו בו בר תחרות התורם לתמ"ג, אם יתקיים בו בכל שנת מס אחד מאלה:

(א) עיקר הפעילות היא בתחום ביוטכנולוגיה או ננוטכנולוגיה, וניתן על כך אישור מראש.

(ב) הכנסתו בשנת המס ממדינה מסוימת, או מטריטוריית מכס נפרדת, אינה עולה על 75% מכלל הכנסתו ממכירות המפעל באותה שנת מס.

(ג) 25% או יותר מכלל הכנסתו, בשנת המס ממכירות המפעל, הן מכירות בשוק מסוים המונה 12 מיליון תושבים לפחות.

קבלת ההטבות תתאפשר גם למפעל תעשייתי שהכנסותיו הן ממכירת מוצרים אשר כלולים במפעל תעשייתי אחר העומד בתנאים האמורים, גם כשאינו עומד בתנאים האמורים.

כאשר מדובר בהרחבת מפעל תעשייתי, הבדיקה של התנאים האמורים תיערך לגבי החלק שהורחב בלבד.

לגבי **בית מלון**, יראו בו בר תחרות התורם לתמ"ג אם 25% לפחות ממספר הלינות בו בכל שנת מס, לפי חישוב ממוצע (בשלוש שנות המס שקדמו לה), הן לינות של תושבי חוץ, שאינם תושבי האזור.

תנאי נוסף לקבלת ההטבות הוא שבוצעה "**השקעה מזערית מזכה**" - **בהקמת מפעל** - בוצעה השקעה ברכישת נכסים יצרניים במכונות וציוד של 400,000 ש"ח (ולגבי בית מלון גם בניינים) שאותה יש לבצע בתוך 3 שנים או פחות.

בהרחבת מפעל בוצעה השקעה ברכישת נכסים יצרניים במכונות וציוד לפי הנמוך מבין: 400,000 ש"ח, או, 20% משווי כלל הנכסים היצרניים במפעל (ולגבי בית מלון - בניינים) שאותה יש לבצע בתוך 3 שנים או פחות.

¹ מוצע לקבוע כי המבקש הטבות מס במסלול החלופי יהיה רשאי לפנות למנהל רשות המיסים עד תום ששה חודשים מתום שנת הבחירה ולבקש אישור מראש שבוצעה השקעה מזערית מזכה. לא ביקש אישור - תבדק זכאותו להטבות המס במסגרת הטיפול בשומתו.

להלן הטבות המס המוצעות לפי אזורי פיתוח:

השקעת ענק ¹ = ההשקעה המזערית המזכה לא פחתה ממיליארד ש"ח והכנסות הכלולות בדוח מאוחד הינן 25 מיליארד ש"ח או יותר	אזור אחר	אזור פיתוח ב' א' או ב'	אזור פיתוח א' אפשרות 2*	אזור פיתוח א' אפשרות 1*	
פטור ממס	פטור ממס שנתיים, 5 שנים - 25%	פטור ממס 6 שנים, שנה 7 - 25%	10%	פטור ממס	שיעור המס
7 שנים (10 שנים באזור פיתוח א')	7 שנים	7 שנים	10 שנים	10 שנים	שנות ההטבה
הכנסה מדיבידנד פטורה ממס, בידי המקבל ² .	יופעל עקרון הגילום	יופעל עקרון הגילום	לא יופעל עקרון הגילום	יופעל עקרון הגילום***	חלוקת דיבידנד**
פטור ממס חברות שנתיים, שמונה השנים לאחר מכן מס חברות - 25%.	פטור ממס חברות שש שנים, ארבע השנים לאחר מכן מס חברות - 25%.	פטור ממס חברות שש שנים, ארבע השנים לאחר מכן מס חברות - 25%.	5 שנים נוספות****	5 שנים נוספות****	הטבות נוספות הניתנות לחברה עתירת השקעת חוץ ****

* על פי המוצע, חברה לא תוכל לחזור בה מבחירתה בין 2 האפשרויות במשך כל תקופת ההטבות.
 ** ככלל, הכנסות מדיבידנד ממפעל מאושר חייבות במס בשיעור 15% בידי מקבל יחיד או חבר בני אדם, או שיעור נמוך יותר בהתאם לאמנת מס.
 *** עקרון הגילום = תשלום מס החברות שהחברה הופטרה ממנו בעבר במועד חלוקת הדיבידנד, בנוסף למס שחל על מקבל הדיבידנד.
 **** חברה עתירת השקעת חוץ (מעל 74% תושבי חוץ משקיעים בה ומקיימת תנאים בקשר להכנסותיה) זכאית לקבלת ההטבות במס במשך חמש שנים נוספות.
 ***** ובלבד שבכל חמש שנים היו 80% לפחות מכלל הכנסתה של החברה מהמפעל הכנסות במטבע חוץ.

"מפעל מעורב"

"מפעל מעורב" יהיה זכאי להטבות מס רק לגבי חלק המפעל הזכאי להטבות. ייחוס ההכנסה החייבת שמקורה במפעל הזכאי להטבות, ייקבע לפי היחס שבין הגידול במחזור של המפעל בשנת המס כתוצאה מהוספת חלק מאושר או מוטב, לבין המחזור של שנת הבסיס, (יחס מחזוריים) היא שנת המס האחרונה שקדמה להפעלת המפעל המאושר.

מוצע לקבוע כי יחס המחזוריים יהווה הסדר לייחוס ההכנסה החייבת לכל חלק מחלקי המפעל השונים, בניגוד למצב הקיים לפיו ברירת המחדל היא לייחס את ההכנסה החייבת לפי יחס נכסים אלא אם נקבע אחרת.

תחולה

כיום, תוקף החוק הוא לשנה אחת בלבד ומוארך מידי שנה. מוצע, כי תוקף החוק יוארך עד ליום 31.12.2007.

¹ דרומה לקו רוחב 075 או צפונה לקו רוחב 258.
² מלשון הצעת החוק נראה כי אין כוונה להפעיל את עקרון הגילום לגבי חברת השקעת ענק. משמע, יחול פטור מלא ממס הכנסה הן בשלב הפקת ההכנסה בחברה והן בשלב חלוקתה כדיבידנד.

ג. מיסוי בינלאומי - עדכונים שוטפים

ארצות הברית - שינויים במיסוי בינלאומי עקב חתימה על חוק ליצירת מקומות עבודה לשנת 2004

נשיא ארצות הברית חתם על חוק ליצירת מקומות עבודה בארצות הברית לשנת 2004, ובכך למעשה ביטל את הסובסידיות ליוצאניים אמריקאיים (סובסידיות אלה הוכרזו כבלתי חוקיות על ידי ארגון הסחר העולמי - WTO) והביא לשינויים משמעותיים במיסוי בינלאומי כמפורט להלן:

- ביטול הסובסידיות ליוצאניים אמריקאים חל על עסקאות שהתבצעו לאחר 31.12.2004. יחד עם זאת, הביטול הינו הדרגתי כך שניתן יהא לתבוע, בתנאים מסויימים, חלק מן הסובסידיות בשנים 2005 ו-2006.
- במקום הסובסידיות שבוטלו, ינתן ניכוי לצורכי מס בגין פעילות יצרניות מזכות בארצות הברית. הניכוי הינו 3% מההוצאות בשנת 2005, 6% בשנים 2006 עד 2009 ו- 9% החל משנת 2010 ואילך. הניכוי מוגבל עד ל- 50% מהוצאות השכר המשולמות על ידי הנישום בשנת מס.
- דיבידנד המתקבל על ידי תאגיד תושב ארצות הברית מחברת CFC, יהא פטור ממס למשך שנה, בתנאים מסויימים. הפטור מוגבל ל- 85% מהדיבידנד המתקבל ובתנאי שהדיבידנד התקבל במזומן והושקע בארצות הברית בהתאם לתוכנית להשקעות חוזרות מאושרות.
- מספר סלי הזיכוי בגין מס זר יופחת מ- 9 סלים ל- 2 סלים בלבד: סל בגין זיכוי מס זר ששולם על הכנסה פסיבית וסל בגין זיכוי ממס זר ששולם על כל הכנסה אחרת.
- אפשרות להעברת עודף זיכוי בגין מס זר לשנים הבאות תוארך מ- 5 שנים ל- 10 שנים. אפשרות פריסת עודף הזיכוי לשנים הקודמות תקוצר משנתיים לשנה אחת בלבד.
- ביטול ההגבלה הקיימת כיום בחוק המאפשרת קיזוז הזיכוי בגין מס זר כנגד 90% בלבד מחבות המס של הנישום בגין (Alternative Minimum Tax) AMT.
- נוספו שינויים משמעותיים להגדרת הכנסה מסוג Subpart F של חברות CFC.
- ביטול הוראות החוק המתייחסות לחברות: (Foreign Personal Holding Company) FPHC ו- (Foreign Investment Company) FIC.
- הוספת הוראות חוק חדשות ודרישות דיווח ליחידים ה'יורדים' מארצות הברית בכדי להימנע ממס.

האיחוד האירופאי - ישום חוק החברות האירופאית (SE) ידחה עקב אי יישום התקנות על ידי מדינות האיחוד האירופאי

במסיבת עיתונאים ציינה הוועדה האירופית, כי נדחה השימוש בחוק החברות האירופי (SE) שנתקבל ביום 8.10.2001. בהודעה לעיתונות של הוועדה נטען, כי עד היום, רק 6 (אוסטריה, בלגיה, דנמרק, פינלנד, איסלנד ושוודיה) מתוך 28 מדינות החברות באיחוד האירופי יישמו את התקנות העוסקות בחוק החברות האירופי בדין הפנימי שלהן בכדי לאפשר לחברות אירופאיות לפעול בתחומן. חוק החברות האירופאית מאפשר הקמת חברה אירופאית, על ידי אחת האפשרויות הבאות:

- הקמת חברת החזקות כחברה אירופאית.
- הקמת חברה בת בבעלות משותפת (Joint Subsidiary) כחברה אירופאית.
- מיזוג בין חברות התושבות לפחות ב- 2 מדינות חברות באיחוד האירופאי.
- המרה של חברה תושבת במדינה חברת האיחוד האירופאי שהוקמה בהתאם לדין הפנימי באותה המדינה לחברה אירופאית.

כמו כן, ישנה אפשרות של העברת המשרד הרשום של החברה האירופאית ומשרדה הראשי למדינה אחרת באיחוד האירופאי, ללא צורך בחיסול החברה האירופאית או הקמת יישות חדשה לצורך כך. משרד האוצר ורשויות המס האמריקאיים הודיעו ביום ה- 7.10.2004, כי תקנות "check-the-box" יתוקנו כך שרשימת חברות ה- US per se תכלול חברות אירופאיות חדשות הפועלות במסגרת האיחוד האירופי (SE) ומספר ישויות אירופאיות עסקיות אחרות. דהיינו, חברת SE לא תוכל לבחור להיחשב כשקופה לצורכי מס בארצות הברית על ידי בחירת הליך ה- "check-the-box".

הולנד - הצעה להפחתה הדרגתית של מס החברות ל- 30%

שר האוצר ההולנדי הכריז רשמית, על הצעת חוק מתוכננת להפחתת שיעור מס החברות ההולנדי. בהתאם להצעת החוק, שיעור מס החברות יופחת בהדרגה החל משיעורו כיום, העומד על 34.5%, עד לשיעור מס חדש בגובה של 30% בשנת 2007. החל מיום 1.1.2005 יופחת שיעור מס החברות בשלושה אחוזים ושיעורו יהא 31.5%, והחל מיום 1.1.2006 יופחת שיעור המס באחוז נוסף ושיעורו יהא 30.5%.

בנוסף, מוצע להפחית את המס על רווחי חברות שאינם עולים על 22,689 אירו בשלושה שלבים, משיעורו הנוכחי העומד על 29% לשיעור חדש של 25% בשנת 2007.

שר האוצר ההולנדי הסביר, כי הפחתת המס מתבקשת על מנת לשפר את האטרקטיביות של הולנד כמרכז עסקי וכן למשוך השקעות זרות להולנד. לדעתו, הפחתה זו תשפר גם את מצבם של עסקים קטנים ובינוניים בהולנד, אשר יוכלו לספק שירותים כקבלן משנה לחברות זרות שיפעלו בהולנד.

הולנד - ארצות הברית - ארצות הברית דוחה את אישור הפרוטוקול לאמנה בין הולנד וארצות הברית לשנת 2005

נחתם פרוטוקול לאמנה בין שתי המדינות, לפיו יבוטל, בתנאים מסוימים, ניכוי המס במקור בגין דיבידנד המחולק מתאגיד תושב מדינה אחת לחברת האם תושבת המדינה האחרת המחזיקה לפחות 80% מהון המניות של החברה המחלקת. הפרוטוקול אושר על ידי הפרלמנט ההולנדי ביוני 2004. בארצות הברית, ועדת הסנאט ליחסי חוץ אישרה את הפרוטוקול בספטמבר 2004 והעבירה אותו לבחינה ובדיקת הסנאט. במהלך השימוע בסנאט הועלו דאגות של מספר סנאטורים בקשר להיתר הנוגע בטיפול בתושבים לטווח ארוך, והוחלט לדחות את אישור הפרוטוקול לפחות לשנת 2005.

אירלנד - משטר חברות החזקה

אירלנד קיבלה מהאיחוד האירופי אישור למשטר מס חדש של חברות החזקה, שהוראותיו העיקריות הן כדלקמן:

1. רווח הון: פטור ממס רווח הון ממכירת החזקה מסוימת במניות של חברות מחוץ לאירלנד, בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

1.1. המניות הנמכרות הן חלק מהשקעה, אשר בזמן כלשהו במשך שנתיים שקדמו למכירה, מהווה 5% לפחות מהון החברה הנמכרת.

1.2. נכון ליום מכירת המניות, החברה שמניותיה נמכרות, הינה תושבת אחת המדינות הבאות:

1.2.1. מדינה החברה באיחוד האירופאי.

1.2.2. מדינה החתומה על אמנה למניעת כפל מס עם אירלנד.

1.3. החברה שמניותיה נמכרות הינה חברה עסקית או שהחברה המוכרת יחד עם חברות בנות שלה המוחזקות בלמעלה מ- 10% מהווה קבוצה עסקית.

1.4. המניות הנמכרות לא מהוות השקעה בנדל"ן או בזכויות להפקת מינרלים.

2. דיבידנד: כיום, מוטל מס בשיעור של 25% בגין הכנסת דיבידנד באירלנד שמקורו בחברה מחוץ לאירלנד, תוך קבלת זיכוי עקיף בגין המס ששולם בחברה המחלקת, ובכפוף לכך שהחברה המקבלת מחזיקה 25% לפחות מהחברה המחלקת. במסגרת המשטר החדש לחברות החזקה, יתאפשר סל אחד של זיכויים בגין מיסי חוץ ששולמו. עודף זיכוי מהכנסת דיבידנד אחת יותר בקיזוז כנגד הכנסת דיבידנד אחרת. עודף זיכוי שלא ניתן לקיזוז ניתן להעברה לשנים הבאות לקיזוז כנגד הכנסת דיבידנד. הזיכוי שניתן הינו זיכוי עקיף, ללא מגבלה על מיקומה של החברה המחלקת בתוך שרשרת החברות (לצורך השוואה בישראל ניתן זיכוי עקיף, בתנאים מסוימים, רק בגין דיבידנד המחולק מחברה נכדה). בנוסף, הזיכוי ניתן למיסים פדרליים (Federal), מיסים מדינתיים (State) ועירוניים (Municipal) המוטלים על רווחי העסקים.

שוויץ - נחתם הסכם עם האיחוד האירופאי בעניין הנחיית החיסכון (Saving Directive)

נחתם הסכם בין שוויץ לבין האיחוד האירופאי בעניין הנחיית החיסכון לפיו ההנחיה תחול החל מיום 1.7.2005, במידה וההסכם יאושר על ידי הפרלמנט בשוויץ.

בהתאם להסכם, בנקים בשוויץ המשלמים ריבית לתושבי האיחוד האירופאי ינכו מס במקור. הכנסות שוויץ מניכוי במקור יחולקו בין מדינות האיחוד. תושב האיחוד האירופאי אשר ידווח באופן עצמאי על הכנסות הריבית משוויץ במדינת תושבותו, ימנע מניכוי מס במקור על ידי שוויץ. בכל מקרה, תמשיך שוויץ לשמור על סודיות בנקאית ושיתוף במידע אודות לקוחות של בנקים בשוויץ יעשה אך ורק במקרה של חשש להונאת מס.

האיים האנטיליים - הצעה לרפורמה בחוקי המס

רשויות המס באיים האנטיליים (BVI) יפרסמו הצעה לרפורמה בחוקי המס. הצעת הרפורמה מתבססת על הסכם בין הולנד לאיים האנטיליים, מיום 27.8.2004, שנועד לשנות את משטר המס באיים האנטיליים בכדי שיתאים לקוד ההתנהגות של האיחוד האירופאי בדבר תחרות מס מזיקה. כיום, משטר 'פטור ההשתתפות' (Participation Exemption), משטר פטור ממס לחברות מסוימות, משטר הקלות מס באזורי כלכלה מועדפים (E-zone) ומשטר קבלת רולינג, נחשבים כמשטרי מס מזיקים (כהגדרתם על ידי האיחוד האירופאי). עיקרי ההצעה הינם כדלקמן:

1. 'פטור ההשתתפות' יעניק פטור מלא בגין דיבידנד מחברה מוחזקת, בתנאי שהחברה המחלקת מחוייבת במס במדינת תושבותה ושעיקר הכנסתה אינה הכנסה פסיבית.
2. שירותים פיננסיים מסוימים יוצאו במפורש מהשירותים האפשריים באזורי כלכלה מועדפים.
3. המשטר הקיים להוצאת רולינג אחיד יבוטל, למעט רולינגים המתייחסים לחברות החזקה והלוואות מסוימות. מוצע להחיל משטר הוצאת רולינג פרטני התפור למידות הנישום ולא רולינג אחיד וגורף.

פולין - הטבות מס להשקעות באזורי פיתוח

בהתאם לפקודה העוסקת באזורי פיתוח (SEZ-Special Economic Zones), ניתן, בתנאים מסויימים, ליהנות מהטבות מס בגין השקעה ב-SEZ. פטור המס מוגבל עד לסכום של 50% מעלות ההשקעה המזכה. בהתאם לפקודת ה-SEZ, השקעות מזכות הינן רכישה או ייצור נכסים קבועים ופיתוח או שדרוג נכסים קבועים קיימים. ישנה דרישה שההוצאות הוצעו לאחר קבלת אישור על השקעה מזכה. חברה המתחילה את פעילותה ב-SEZ, חייבת להשקיע סך מינימלי של 100 אלף יורו ולנהל את עסקיה ב-SEZ למשך 5 שנים לפחות, אחרת החברה תצטרך להחזיר את ההטבה שקיבלה. ניתן לנצל את ההטבות עד לשנת 2017.

פולין - כללי מימון דק

הוצאות ריבית של חברה בת המשולמות לחברת האם בחו"ל לא יותרו בניכוי, במידה ויחס החוב לחברת האם גבוה מפי שלושה מהון החברה הפולנית. יחד עם זאת, במידה וההלוואה ניתנה על ידי חברת אם תושבת מדינת אמנה ושהוצאות האמנה כוללות הוצאות אי-אפליה, לא יחולו הוראות חוקי המימון הדק. בין ישראל ופולין קיימת אמנה למניעת כפל מס הכוללת הוצאות אי-אפליה.

הודו - מיסוי שירותי מיקור חוץ (Outsourcing)

חוזר 5/2004 של הוועדה למסים ישירים בהודו, עוסק ביחסן של רשויות המס לחברות זרות המבצעות חלק מפעילותן העסקית באמצעות גורמים (שלא קשורים לחברה הזרה) הנמצאים בהודו. דהיינו, Outsourcing של חלק מהשירותים של החברה הזרה לחברות בהודו.

בהתאם לחוזר זה, אם חברה זרה מוציאה חלק משירותיה למקור חוץ אשר הינו חברה הודית מקומית, ואין כל קשר עסקי אחר בין שתי החברות, הרי שהחברה המקומית לא תחשב כמוסד קבוע של חברה זרה. במקרה זה, החברה המקומית תמוסה כחברה נפרדת והחברה הזרה לא תחויב במס בהודו, בכפוף לכך שחברת השירותים בהודו אינה יוצרת מעמד של מוסד קבוע לחברה הזרה בהודו.